

YÖRÜK ALİ EFE

TİYATRO

ABDULLAH KIRKIK

ŞUBAT 2024

YÖRÜK ALİ EFE

Editör

Ajansgurup Matbaa
Muhsin İPÇİ

Kapak Tasarımı

Ajansgrup Reklam Matbaa Basım Yayın
Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

Kapak Resmi

Yenipazar Merkez
Yörük Ali Efe Heykeli

ISBN

978-975-01769-7-5

1. Baskı

Şubat 2024

Baskı, Cilt ve Sertifika No

ATA MATBAACILIK SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ
Sertifika No: 74741

Kitap İsteme Ve Haberleşme Adresi

Abdullah Kırkık
Yenipazar Belediyesi

Copyright 2024

*Eserin baskı, dağıtım, pazarlama vb hakkı anlaşmalı olarak
Abdullah Kırkık'a aittir.*

ÖNSÖZ

Büyük şahsiyetleri anmak, onları unutturmamak önemlidir. Onların hatıralarını taze tutmak, diri tutmak önemlidir. Onların geçmişte yaptıkları bugün bizim için ne anlam ifade ediyor; ülkemizin esenliği için bu problemleri dünyada nerede mevzilenmemiz gerekiyor, bu soru önemlidir. O yüzden bize bırakılan görevleri hatırlamak ve layığıyla yapmak için görev istiyoruz.

Yörük Ali Efe saltanatı yıkarak Cumhuriyeti kuran halk iradesinin önderlerindedir, milli iradenin önderlerindedir. Yörük Ali Efe, bir büyük Kuvay-ı Milliye önderidir.

Kuvay-ı Milliye istiklal savaşını yapan ruhtur.

Kuvay-ı Milliye, vatanın toprak bütünlüğünü ve bağımsızlığını savunmaktır.

Batı'nın dayattığı emperyalist değerlere ve Cumhuriyet'le birlikte ortadan kaldırmaya çalıştığımız Feodal değerlere karşı ancak milli kuvvetler cephesinde mevzilenirsek vatanın birliğini, bütünlüğünü sağlayabileceğimiz açıktır. O zaman farklı partilere oy versek bile, vatan için, memleket için ortak noktaları ön plana çıkaracağız ve birleştirici olmayı hayatın merkezine yerleştireceğiz. Atatürk'ün 1930 yılında yayınlanan medeni bilgiler ders kitabına kendi el yazısıyla yazdığı millet tanımını bizim yolumuzu aydınlatmaktadır. "Türkiye Cumhuriyetini kuran Türkiye halkına Türk Milleti denir. Ne Mutlu Türküm Diyene!"

Yörük Ali Efe, ecdadımızın, ebediyete göçmüş büyüklerimizin evimizin duvarında asılı fotoğrafı değildir ve olmayacaktır. Mazi değildir. Geçmişin hatırası değildir. Yörük Ali Efe yaşıyor. Yörük Ali Efe'yi unutturmayacağız. Yörük Ali Efe'nin anısı, geleceğin nöbetçisi olan bizlere esin kaynağıdır, yol haritasıdır. Yörük Ali Efe'yi bu tiyatro oyunuyla yaşatan Abdullah Kırkık'a minnetle, iyi okumalar, iyi seyirler...

Yüsrhan ERDEN

Yenişehir Belediye Başkanı

SÖZÜN BAŞI

Milletleri esir kılan iç cephenin düşmesidir. Tarih devirler kapanmadıkça hükmünü veremez. Gereğini yapıp beklemek lâzımdır.

Bu günün temelinde dün vardır. Dün öteki günün sonucudur. Tarihe doğru bakmanın yolu belge ve doğru bilgiye dayanmaktadır.

Bu topraklarda onurlu özgür ve bağımsız yaşayabilmek için dünü iyi bilmek gerekiyor. Geçmişini bilmeyenler geleceğini tayin edemez.

Görünen Yanlışlar, haksızlıklar üzerine devlete isyan eden, kendi mıntıkasında devlet olan, fakir fukarayı ezenlere karşı devlete rağmen devlet olan Kuvay-ı Milliye kahramanı Efelerin Efesi Yörük Ali Efeyi çocukken tanıdım.

Kızı Zehra annemin sınıf arkadaşıydı. Babam'da cırcır fabrikasında çalışıyordu. Çocukluğum ve gençlik yıllarım onun efsane öykülerini dinlemekle geçti. Onları kaleme alarak sizlerle paylaşmak istedim. Saygılarımla.

ABDULLAH KIRKIK

YÖRÜK ALİ EFE

SAHNE 1

Yörük Ali Efe'nin köydeki baba evi. Kahvaltıda ailecek Yörük Ali, üvey babası Osmancık, annesi Fatma, eşi Nurcihan birlikte oturmaktadır. Osmancık; Fatma, Nurcihan, jandarma komutanı, Haşan, Asker.

SAHNE 2 Yörük Ali'nin baba evinde ailecek kahve içmektedir.

Osmancık, Nurcihan, Fatma, Ali, Asker

SAHNE 3 Asker ocağından kaçış, kızanlığa giriş

Yörük Ali, Cıgıllı enişte, Yanık İbrahim Efe, Alanyalı Ahmet Molla Efe, Süleğin İbrahim, Kılıoğlu Hüseyin

SAHNE 4 İzmir'in İşgalinden sonra Aydın'ın durumu, alınan önlemler. Miralay Şefik Bey, Teğmen Zekâi Bey, Asaf Bey, Binbaşı Hacı Şükrü Bey,

Teğmen Necmi Bey, Binbaşı İsmail Hakkı bey

SAHNE 5 İzmir'in İşgalinden sonra Aydın'da alınacak önlemler, toplantılar, İsmail Hakkı Bey, Miralay Şevki Bey, Teğmen Zekai Bey Necmi Bey, Asaf Bey, Hacı Şükrü Bey

SAHNE 6 Efelerin Kuvay-ı Milliye'ye katılımı Asaf Bey, Giritli Memduh Bey, Zekai Bey, Ali Efe Kılıoğlu Hüseyin Efe

SAHNE 7 Malgaç Baskını Yörük Ali Efe, Miralay Şefik Bey, Zekâi Bey, Necmi Bey, Kılıoğlu Hüseyin Efe

SAHNE 8 Yörük Ali Efe'nin Nazilli Baskını

Yörük Ali Efe, Kılıoğlu Hüseyin Efe, Zekâi Bey, Necmettin Bey, Asaf Bey, Miralay Şevki Bey

SAHNE 9 Aydın'ın Kurtarılması Yörük Ali Efe, Kılıoğlu Hüseyin Efe, Yüzbaşı Nuri Bey, Giritli İsmail Hakkı Bey, Zakir Çavuş

SAHNE 10 Yunanlıların Aydın'ı geri alışı işgalden sonra durum, Miralay Şefik Bey, Yörük Ali Efe, İsmail Hakkı Bey, Kılıoğlu Hüseyin Efe Namettin Bey, Binbaşı Hacı Şükrü Bey, Binbaşı Hacı Şükrü Bey, Ali Efe Asaf Bey

SAHNE 11 Efelerin Barışı Şefik Bey, Galip Hoca, Binbaşı Hacı Şükrü Bey, İsmail Hakkı Bey, Zekai Bey, Kılıoğlu, Sökeli Ali Efe, Yörük Ali Efe.

SAHNE 12 Galip Hocanın Yörük Ali Efe ile tanışması

Galip hoca, Yörük Ali Efe, Adnan Bey.

SAHNE 13 İzmir'in kurtuluşundan sonra Yörük Ali ile yapılan röportaj Yörük Ali, Gazeteci

SAHNE 14 Cumhuriyet kurulduktan sonra Yörük Ali'yi ziyaret kullamaları

YÖRÜK ALİ EFE

SAHNE 1

Osmancık; eşi Fatma, Yörük Ali, eşi Nurcihan Hanım evin yer minderinde oturmuş sabah kahvaltısı yapmaktadır.

Osmancık; Ali, kahvaltıdan sonra sürüyü köy merasına otlatmaya götür. Kuzuları evde kalsın. Sürünün başından da ayrılma.

Fatma Hanım; Oğlum, kurtlar açlıktan köye kadar indi. Dün Ayşe teyzelerin koyununu parçalamışlar.

Yörük Ali Efe; Endişe etmeyin. Bugün tüfeğimi de alıp götüreceğim. (Evin dış kapısı vurulur.)

Zabıta Çavuşu; Osmancık! Benim Zabıta Çavuşu Haşan.

(Zabıta Çavuşu bir askerle birlikte gelir. Sofrada oturanlar telâşlanır.)

Osmancık; Hayrola Haşan Çavuş? Sabah sabah bu baskın ne?

Zabıta Çavuş Haşan; Akşam bir hırsızlık vakası olmuş, evi arayacağız Asker! Her tarafı güzelce ara.

Asker; Emredersiniz komutanım (der aramaya başlar)

Nurcihan Hanım; İftiradır, Ali dün akşam dışarı bile çıkmadı. Ali'm bu güne kadar kimin malına zarar vermiş ki?

Osmancık; Haşan, bizim aileyi, beni de, Ali'yi de tanıyorsun. Kurt eniği kurt olur, armut dibine düşer, ot tohumuna çeker, biz helâli harâmı biliriz.

(Bu esnada daha önce aramaya giden asker elinde makas, tıraş makinesi, ustura ile beraber gelir)

Asker; Komutanım, bunları cümle kapısı çatısının kiremitlerinin altında buldum.

Zabıta Çavuşu Haşan; Osmancık, deliller Âleyhinize. Berberin eşyaları sizin kapı üstündeki kiremitlerin arasından çıkması da iddiayı doğruluyor. Ali'yi karakola görüştürmek zorundayız.

Osmancık; Haşan Çavuş bu iş bir komplo. Hangi anasını, avradını evlâdını sinkaf ettiğim orospu çocuğu yaptı. Benim oğlum suçsuzdur. Akşam evdeydi. Ahı yerde kalmaz komutan, mazlumun ahı devirir şahı inşallah.

Zabıta Çavuşu Haşan; Suçluya kelepçeleri tak oğlum.

Yörük Ali; Çavuşum benim bu olayla alakam yok. Vallahi billahi ai-

lecek evdeydik akşam.

(Yörük Ali'ye kelepçe takılırken annesi ve ailesi ağlar)

Osmancık; Ağlamayın, sakın olun, sabredin. Kara gün kararıp kalmaz. Sabır sevincin kapısını açar. Ben bu işin peşini bırakmam. Bu iftiranın hesabını sorarım. Ben seni kurtarırım oğlum, sakın ol. Şeriatın kestiği parmak acımaz* Devlete karşı gelinmez.

(Zabıta çavuşu önden Yörük Ali ve asker evden çıkartır.)

SAHNE 2 (Yörük Ali'nin evi. Yörük Ali Nazilli ve Aydın hapishanelerinde yattıktan sonra üvey babası Osmancık annesi, ve eşiyle birlikte evlerinde oturup çay içmektedir, kapı çalınır)

Osmancık; Kim o?

Zabıta Çavuşu Haşan; Benim, Zabıta Çavuşu Hasan

Osmancık; Hayırdır, Haşan Çavuş? Sen pek hayırlı gelmezsin gene ne var?

Zabıta Çavuşu Haşan; Hayır hayır, Osmancık, senin oğlanın askere celp emrini tebliğe geldik,

Osmancık; Hayırlı olsun. Asker ocağı millet kucağı, peygamber ocağıdır. Allah 'ın izniyle o da askere gider gelir adam olur sayenizde.

Fatma hanım; Nereye çıkmış?

Zabıta Çavuşu Haşan; Askerliği İzmir 5. Depoya çıkmış, gerekli acele eğitimi orada yapacak, oradan da Kafkas Cephesine gönderecekler.

(Asker celp emrini Ali'ye verir. Alındı kağıdına parmak bastırır)

Zabıta Çavuşu Haşan; Hayırlı olsun arkadaşım. İzmir yakın yer, şanslıymışsın.

Yörük Ali; Teşekkür ederim. İnşallah sağlıkla gelip gitmeyi, teskere almayı nasip eder Rabbim.

Fatma Hanım; Evlâdım, her ana hakkı için evlâdının askere gitmesi hamdolsun övünç kaynağıdır. Allah'ım bize bu günleri gösterdi ya. Kızım koş, kına getir, Ali'min kınasını yakalım.

Yörük Ali; Ana, erken değil mi?

Fatma Hanım; Oğlum kına törenimiz de mutluluktur. Sünnet olacak çocuğa, gelin kıza ve askere gidenlere yakılır. Yakalım ki askere gideceğini cümle âlem bilsin.

Nurcihan Hanım; (Fatma Hanım ile Nurcihan hanım Ali'nin eline saçına kına yakarlarken perde kapanır.)

SAHNE 3

(Enište Cıngıllı'nın evi. Yörük Ali içeri girer. Enişttesi yalnız oturmaktadır. Ali'yi görünce engıbenk olur.)

Y. Ali; Selâmünaleyküm enište.

Cıngıllı enište; Aleykümselam Ali. Hayrola izinli mi geldin?

Y. Ali; Enište Ben askerden kaçtım.

Cıngıllı Enište; Hayrola?

Yörük Ali; Ermeni Zabıt yatakları havalandır dedi. O yatakları havalandırıp tozlarını alırken tozdu. Zabıt, ülen niye tozutuyorsun deyince zabıt, tozuyor komutanım dedim. Karşı mı geliyorsun diye iki tokat attı. Bir Ermeni zabıttan dayak yemek zoruma gitti, hazmedemedim. Zaten bizi acemi eğitimden sonra Kafkas Cephesine göndercekler. Oraya gidenler salgın hastalıklardan dolayı sağ dönemiyorlarmış. Bir arkadaşıla anlaştım.

Birlikte kaçtık o yola vuruldu. Ben iz bırakmadan size ulaştım. Beni efelerden birinin yanına götür. Artık düzde kalamam.

Cıngıllı Enište: Ali, Yanık Halil İbrahim Efe Kocagedik'i mıntıka edindi Biraz müşkül peşenttir. Ama gidelim, konuşalım.

Yörük Ali; Enište, aşiretten kimsenin haberi olmasın. Gün ağarmadan zaptıye yollara düşmeden gidelim. Millete güven yok. Askerden kaçtığımı da kimseye söyleme.

Cıngıllı Enište; Sen hiç endişelenme.

(Yanık İbrahim Efe'nin Karargahı Efe yalnız oturmaktadır. Cıngıllı ve Ali birlikte içeri girerler.)

Cıngıllı Enište; Selâmünaleyküm Efem.

Yanık İbrahim Efe; Hoş geldiniz Cıngıllı. Aleykümselâm. Sebebi ziyaretiniz?

Cıngıllı Enište; Hoş bulduk efem. Bu kayınbiraderim Ali Biz ona Yörük Ali deriz. Senin kızanın olmak ister.

(Yanık İbrahim dudak bükerek Yörük Ali'yi süzer)

Yanık İbrahim Efe; Cıngıllı efelik, zeybeklik, kızanlık çoluk çocuk işi değil. Senin kayınçon bacak kadar çocuk. Kızan olsa, zeybek olsa ne yazar? Cıngıllı efelik vadisine girenler yamaklık, yataklık, gözcülük, çıraklığı yaşamak zorundadır. Her su mecrasında akar. Birbirini benzeyenler birbirini bulur. Osmanlı'da oyun çoktur

Cıngıllı Enişte; Efem Ali'yi kızan al derim Pişkindir, her zorluğa katlanır. Çok iyi atıcıdır.

Attığını vurur, seninle biraz gezsin. Onun boyuna poşuna, yaşına bakıp karar vermesen iyi olur. Beğenmezsen salıverirsin.

Yanık İbrahim Efe; Cıngıllı seni severim ama dediğim gibi Ali'yi kızan alamayacağım, hoş gör.

Cıngıllı Enişte; Takdir sizin Efem. Bize müsaade. Benimle bir işin olursa haberim olsun.

Yanık Halil İbrahim Efe; Cıngıllı Sen Ali'yi Başka efelere götür. Belki kızan ihtiyacı olan vardır. Yolunuz açık olsun.

(Cıngıllı ile Yanık Ali birlikte dışarı çıkarlar)

Cıngıllı Enişte; Benim yapacağım bu kadar Ali. Başka efelere gitsek de aynı şeyi söylerler sonra. Birinin almadığını başka efelerde pek almazlar.

Yörük Ali; Sağ ol enişte, aşirete benden selam söyleme. Ben Süleğin İbrahim ile Alanyalı Molla Ahmet Efe'ye gideceğim. Onun içir okuryazar âlim adam derler inşallah o kabul eder.

(Alanyalı Molla Ahmet Efe'nin Karargahı Efe içeride yalnız oturmaktadır. İbrahim ile Ali içeri girerler)

Süleğin İbrahim; Selâmünaleyküm Molla Ahmet Efe sana kızan getirdim. Bu genç bizim Kavaklı'dan Ali. Çocukluğundan beri tanırım. Size kızan olmak ister. Askerden kaçmış. Bir Ermeni Subayın kendisine haksız yere tokat atmasına tahammül edememiş. Boyuna, poşuna, yaşına başına bakıp da bu daha çok deme. Yaman delikanlıdır, yüreklidir, attığını vurur.

Alanyalı Molla Ahmet Efe; Aleykümselâm, hoş geldiniz. Şöyle buyurun. Süleğin İbrahim biz burada mektep mi açtık ya hv kızanlık çocukların işi mi? Ama iyilik unutulmaz, senin hatırına alalım. Sen insan sarrafısın. Biz de adam sarrafıyız. Ağaç genç iken eğilir. Dediğin gibiyse bizim yanımızda efe olur, şahin olur. Dağdan dağa uçar. Süleğin İbrahim; Sağ ol efem. Ali öp bakalım efenin elini. (Ali efenin elini öper)

Yörük Ali; Efem sağ olun. Sayenizde sizin yanınızda iyi bir kızan olup size lâyük olacağım.

Alanyalı Molla Ahmet Efe; Seni biraz tanıyayım Ali.

Yörük Ali; Efem, ben Sultanlısar'ın Kavaklı köyünden Sarı Tekkeli Aşiretinden Bana Yörük Ali derler, babamı beş yaşımdayken kaybettim. Köyde her işte çalıştım. Yaylalarda çok sürü otlattım, çakmak çaktım.

Süleğin İbrahim; Efem yolcu yolunda gerek. Efem sağlıcakla kal. Ali önce sana, sonra Allah 'a emanet Alanyalı Molla Ahmet Efe; Sen de sağ ol İbrahim. Sen de Allah 'a emanet ol. Ali için meraklanma. (Aradan geçen süreçte Yörük Ali kendisini çok iyi yetiştirir. Alanyalı Ahmet Efe'nin odasında)

Yörük Ali; Efem burası benim için bir okul oldu. Sizden çok şey öğrendim. Beni baş zeybek yaptınız. Allah sizden razı olsun.

Alanyalı Molla Ahmet Efe; Ali Efem, senden de Allah razı olsun. Yalnız son günlerde sizi çok durgun, dalgın görürüm. Çocuklarımı mı özledin.

Yörük Ali; Bir şey yok efem sana öyle gelmiştir.

Alanyalı Molla Ahmet Efe; Boşuna inkâr etme. Ben bu saçları değirmende ağartmadım. Utanıp, sıkılma, çekinme benden.

Yörük Ali; Doğru efem. Doğru dersin.

Alanyalı Molla Ahmet Efe: Oğlum saklama benden. Derdini söylemeyen derman bulamaz. Sorunlar yok dersin dert olur. İçine atsan dert olur. (Yörük Ali Efe dalgınlaşır)

Yörük Ali; Kavaklı'da köyümün en zengini, ehli namus, sevilen bir Hacı Yusuf bey vardır. Dört kızı vardır. Küçük kızı Molla Feride'ye çocukluğumdan beri aşkıttım. Onlar zengin olduğundan anam istemeye gitmedide. "Oğlum, davul dengi dengine isteyip de mahcup olmayalım. " Dedi. İsteyemedik, Fatma ile evlendim. Hala o sevdayı çekerim.

Alanyalı Molla Ahmet Efe; Ali Efe sen o işi bana bırak. Ben de sevda çektim, bilirim. Boşuna dememişler; Aşık görmez, deli ağlamaz diye. İnşallah seni güldürürüz.

Yörük Ali; Sen bilirsin efem.

Alanyalı Molla Ahmet Efe: Ben Bileceksem sen de hazırlığını yap öyleyse. (2 gün sonra Yörük Ali efesinden haber beklerken Alanyalı Molla Ahmet efe hoca çıkagelir.)

Alanyalı Molla Ahmet Efe Hoca: Ülen. Yörük Ali! Niye hançerimizi

taşa çalarssın?

Yörük Ali; Ne oldu efem?

Alanyalı Molla Ahmet Efe; Kız nişanlanmış.

Yörük Ali; Öyleydi efem.

Alanyalı Molla Ahmet Efe; Ne demezsin? Bizi, nehirden geçerken at değiştirmeye mecbur bırakırsın.

Yörük Ali; Dememem gerekirdi efem.

Alanyalı Molla Ahmet Efe; Yani kızın bana gönlü var mı diyorsun?

Yörük Ali; Biz hala birbirimizi seviyoruz diye diyemedim.

Alanyalı Molla Ahmet Efe; Hah! Şimdi oldu. Biraz sabret, Efe sözüm Yörük sözü.

Yörük Ali; Efem kız nişanlı, düğün dernek sözü olmadan halledelim.

Alanyalı Molla Ahmet Efe; Sen bu işi oldu bil. Yörük sevgi ve bilgi paylaştıkça büyür. (Alanyalı Molla Ahmet'in ölümü, Yörük bir ay sonra Nurcihan ile evlenir. Alanyalı'nın Karargahı)

Alanyalı Molla Ahmet Efe; Yörük Ali Efe sana can borcum var. Beni Çakır Yusuf'un tuzağından ölümden kurtardın. Bu dağların kanunu bize yatakta yorganda ölüm yok. Ya urganda ya da yağlı kurşunda ilimde, yasayla gidilen yol karanlıktır. İnsanlar bazen gülnün güzelliğini görmez gider dikenine takılır bizim gibi.

Yörük Ali; Efem Allah seni başımızdan eksik etmesin. Kötü rüyalar mı gördün yoksa. (Alanyalı Kavaklı dere baskınında vurulur. Yaralı olarak evinde yatmaktadır. Kızının başına toplamış)

Alanyalı Molla Ahmet Efe; Sırtım ne kadar duvara dayarsan daya, ne kadar baskın yaparsan yap, hep ölümle burun burunayız arkadaşlar. Sağ çıkanların kaderi bu. Ben bir gün ölürsem yerime Yörük Ali'yi efe vekil bırakıyorum. Bugüne kadar beraber olduk. Muhakkak ki, birbirimize çok hakkımız geçti. Ben helâl ediyorum. Siz de helal edin. Alanyalı Molla Ahmet Efenizin namını yaşatmak istiyorsanız ölümümü hissettirmeyin. Alanyalıyı sağ bilsinler.

Yörük Ali; Efem emriniz olur, sen önce bi iyileş...

Kıllıoğlu Hüseyin Efe; Hakkımız yerden göğe helâl olsun efem, izninizle ben izniniz olursa Yörük Ali Efe Çetesin'den birkaç arkadaşla ayrılıp çete kuracağım.

SAHNE 4 (İzmir'in İşgali, Şefik beyin odasında Teğmen Zekai Asaf

Bey Binbaşı İsmail Hakkı , Teğmen Necmi, Binbaşı Hacı Şükrü Bey toplanmış durum muhasebesi yapmaktadır.)

Şefik Bey; Arkadaşlar İzmir işgal edildi. Aydın'da Halk ümitsizdir. Yunan egemenliğine girmektense İtalyan işgalini uygun buluyor. Amansız bir İttihat Terakki düşmanlığı ve ölçsüz bir hürriyet ve itilaf taraftarlığı var. Halk korku ve heyecan içinde İzmir'de yaşanan vahşet gibi katliam olmasın diyor. Necmi Bey Birkaç nüfuzlu kimse de. Yunan'lıların yerine İtalyan'ları davet için Kuşadası'na gitmiş yüksek tabakadan sayılan kan dökmemek, menfaatlerini korumak için bu girişimi halkın haberleri olmadan yapmışlar

Aydın'ın ileri gelenleri heyeti umumiye toplayarak silahlı mukavemete karşı olduklarını belirttikleri mitinge izin vermediler. Biz de halkı mitinge davet edelim.

Şefik Bey; Depolarda külliyetli miktarda silah var. Cephanemizde bol silah ve cephane milletimizin malı, millet zaruret içinde kalınca cephaneye el koymak zorundayız. Sizler millete rehber olacaksınız. Müdafay-ı Hukuk Cemiyeti olarak gazetelere telgraflar çekiniz. Yunanlılara topraklarımıza bastıkları an saldıracığımızı ilân ediniz. Bizim neler yapağımızı anlayıp göreceklerdir. Halkla birlik halinde çalışacağız.

İsmail Hakkı Bey; Albayım kurtuluşumuz sivil halk hareketiyle olacaktır Bu çağdaş sivil hareket ulusal egemenliğe dayanır, Ulusal ve uluslar arası sorunlara gerçekçi ve akılcı bir çözümle olacak. Ulusal onura, çıkarlarımıza uygun bir yol bulalım.

Binbaşı Hacı Şükrü Bey; Şefik Bey, halk silahı cephaneyi nasıl temin edeceğiz? Diyor.

Binbaşı İsmail Hakkı Bey; Miralayım İzmir'in işgalini görenler trenle geldiklerinde mukavemet görüşüne karşı çıktılar. Sözlere kapılmayın, bu sözler felâkete yol açar.

Zabıtlara göre hava hoş. Onların memlekette dikili ağacı, hayvan, haşarata da yok sizi kendi emellerine âlet ediyorlar, diyorlar.

Teğmen Zekâi Bey; Birinci Cihan Savaşında müttefiklerimiz olduğu halde başa çıkamadık şimdi biz üç beş kişi daha mı iyi bileceğiz. Her yerde olduğu gibi Aydın'da da İttihat Terakki Cemiyeti kapatıldı. Ortada yalnız Hürriyet ve itilafçılar var.

Teğmen Zekâ Bey; Hürriyet itilâfçılar Heyet-i Nasihâ'nın Aydın'daki konuşmasının netkisinde. Bu işgal gelip geçici olacak tepki göstermeyelim diyor halka.

Miralay Şefik Bey; Arkadaşlar Aydın'daki deponun silahlarını hemen halka dağıtalım.

Zekai Bey; Miralayım Yunan işgali Sevr mütareke hükümlerine aykırıdır, can güvenliğini bahane ederek topraklarımızı ele geçirirler.

Miralay Şefik Bey; Arkadaşlar işgalcilerin Almanya, İtalya, Fransa, İngiltere Yunanistan'ın çokça bilinen "Şark Meselesi" hayalleri var. Türkiye'nin paylaşılması İngiliz, Amerikan projesi. Megalo idea Büyük Yunanistan sevdasıyla Yunanlılar, Ortadoğu, doğu ellerinin zenginliklerini sömürmek üzere İngilizler, Fransızlar, Almanlar, İtalyanlar. Bahaneler uydurup topraklarımızı işgal ediyorlar. İngiltere, Yunanistan'ı hem maddi hem manevi destekliyor. Fransızlarda desteklemekte tereddüt etmiyor. İtalyanlar pek hoş bakmıyorlar.

Binbaşı Hacı Şükrü Bey; Mondros Mütakeresinden sonra batının şımarık çocuğu Yunanlılar, Amerika göçünü bırakıp kendilerine vadedilen Anadolu göçüne başladılar. Anadolu'yu halk oylamasıyla ele geçirmek istiyorlardı. Ama sabredemediler, saldırdılar. Lord Byron hürriyet idealinin yaşaması onların Türklerden kurtulması gerekir diyerek onlar Anadolu'ya saldırdı.

Miralay Şükrü Bey; Arkadaşlar, milleti temelinden yıkan, milleti esir kılan, iç cephenin düşmesidir. Tarih devirler kapanmadıkça hükmünü vermez. Gereğini yapıp beklemek lâzımdır. Bugünün temelinde dün vardır. Dün önceki günün sonucudur. Tarihe doğru bakmanın yolu belge ve doğru bilgiye dayanmaktadır. Bu topraklarda onurlu, özgür ve bağımsız yaşaya bilmek için dünü iyi bilmek ve hiç unutmamak gerekiyor. Geçmişini bilmeyenler geleceğini tayin edemez

Binbaşı İsmail Hakkı Bey: Miralayım beklemek mi? Beklemeyelim
Namık Kemal

Ordumuz etti yemin

Titredi Hak'u zemin

Milleti etti temin

Açıldı rah-ı zemin

Sancağımız şanımız
Osmanlı unvanımız
Vatan bizim canımız
Feda olsun kanımız

Diyor. Ben de beklemeyelim derim.

Miralay Şefik Bey; Bin defa feda olsun kanımız Biz Aydın'da sancağımızı açalım. Her şey vatan için, vatan için deyip milis ordumuzu kuralım.

Teğmen Zekâi Bey: Miralayım, Denizli Müftüsü Ahmet Hulusi Efendi 15 Mayıs 1919 da Denizli konuşmasında, "Denizliler, her ne pahasına olursa olsun Yunan'a karşı koymak gerekir. Ben fetva veriyorum. Hiçbir müdafaa vasıtası olmayan bir Müslüman dahi yerden üç taş alıp düşmana atmaya mecburdur. Bu tecavüze karşı hareketsiz kalmak din ve devlete ihanettir. Korkmayınız, bu livayı ham dinin altında toplanınız ve mücadeleye hazırlanınız sizlere mukaddes cihat fetvası ilân ediyorum.

Miralay Şefik Bey; Arkadaşlar gün hep beraber aziz vatanımızı ve bağımsızlığımızı koruma günüdür. Hikmeti medeniyeti kalmamış konumdaki durumu aktif eyleyelim. Efelerle konuşalım, af çıkaralım. Düze insanlar, halk mitingleri yapalım. Bilge Kağan'ın dediği gibi;

Türk töreyle dirilir,
Türk Oğuz beyleri,
Budun, dinleyin,
Üstte gök çökmese,
Alta yer delinmezse,
Türk budun,
İrkil,
Sözüne dön diyelim.

Bilelim ki hak kuvvetten ibarettir.

Ayakta ölmek diz üstü yaşamaktan iyidir. Cehd bizden medet Allahtan olsun. Bu topraklarda halkların kanını emen iki büyük düşman vardır. Emperyalizm ve cehalet bunu da emperyalizme karşı bağımsızlık cehalete karşı uygarlık ülkümüz olmalı cehd bizden medet Allah'tan olsun

SAHNE 5 - İzmir'in İşgali

(Miralay Şefik Bey'in odası Teğmen Zekâi Bey, Asaf Bey, Binbaşı İsmail hakkı Bey birlikte istişare etmektedir.)

Miralay Şefik Bey; Arkadaşlar İzmir işgal edildi. İstila siyaseti her vakit Türk ve Müslüman topraklarında tecelli etmiştir. Bunlar ayda ve yıldızlarda bile zapt edilecek.

Müslüman ve Türk toprağı bulsalar ya da haber alsalar istila ordusu göndermek için mutlaka yol bulacaklardır.

Binbaşı İsmail Hakkı Bey; Şimdi de güzel İzmir'imizi zapt ettiler. 15 Mayıs da kordon boyunda binlerce Rum toplanmış ellerinde Yunan bayrakları var. Bir bando durmadan çalıyor. İşgal donanmasını topluyor. İngiliz, Fransız, İtalyan ve Yunan zırhlıları körfeze demirlemiş. İzmir Metropolit Hrisostomos'ta koşarak gelmiş diz çöküp işgal komutanının çizmesini öpüyor. "Evlatlarım, bugün İsa'nın en büyük mucizesini göstermiş

bulunuyorsunuz. Bu uğurda ne kadar çok Türk kanı içerseniz o kadar sevaptır. " Diye vaaz ediyor. O sırada olayları izleyen gazeteci Haşan TAHSİN "olmaz böyle şey, güle oynaya vatanımızı işgal edemezler" deyip tabancasıyla iki el ateş edip Eczun alayının tacını atan sırtından düşürüvermiştir.

Teğmen Zekâi Bey; Komutanım, Kader'e bakın İzmir'de bu zulüm yaşanırken temeli çökmüş, ömrünü tamamlamış Bandırma Vapurunda 3. Ordu Müfettişi olarak hedefimiz Karadeniz diyerek vatanımızın kurtuluşu için Mustafa Kemal yola çıkmış.

Teğmen Necmi Bey; Bizi vatan çürüten düşmanlara karşı özümüzden kopmamızı, öz benliğimizi kaybetmemiz oldu. Amerika, dinsel kültürel yönden İngilizler, İtalyanlar, Fransızlar, Almanlar ulusal sanayi kurmamızı engellediler. İngilizler bu amaçlarla Yunanistan'ı öne sürerken Yunanlılar'da onların desteğiyle Megola İdeayı yaşama geçirmek için İzmir'imizi işgal ettiler.

Miralay Şefik Bey; Aydın'ımızda Hürriyet ve İtilaf Partisi ileri gelenleri Yunan Ordusu Aydın'a doğru ilerlerken Aydın sokaklarında hizmetçilerini çığırtdan olarak kullanmış, halkın silah kullanmamasını,

kapılarına Yunan bayrağı asmasını ve işgal kuvvetlerine iyi davranılmasını istemiş 22 Mayıs 1919 tarihinde Yenipazar'ı kontrol eden bisikletli İtalyan piyadelerini Yenipazar'ı işgale davet etmiştir. İtalyanlar bunun mümkün olmadığını dile

getirmiş Yenipazar'ın İtalyan Jandarma Kontrol noktalarının kurulduğu yerler arasında olmadığını söylemiştir.

Teğmen Necmi Bey; 22 Mayıs 1919 günü Aydın'ın ileri gelenleri toplantı da mücadele edilmemesine ve Aydın'ı işgale gelecek kuvvetlerin hiçbir hadiseye meydan vermeden sükûnetle kabulüne karar vermişlerdir. Belediye Başkanı da işgal kuvvetlerine telgraf çekerek işgali sükûnetle karşılayacaklarını bildirmiş.

Asaf Bey; bir anahtarları elleri titreyerek teslim etti.

Binbaşı Hacı Şükrü Bey; Utanmazlar. Bu milleti daha tanımamışlar. Dün Aydın Kenzül İrfanda yapılan mitingde Hilali Ahmer Cemiyeti Başkanı, Hoca Esat Efendi, tanım her karış toprağı için bütün Türk Milletinin son damlasına kadar kanını akıtmaya hazır olduğunu ve İzmir fin işgaline asla rızaları olmadığını belirtmiş.

Asaf Bey; Helal olsun! Esat Efendiye! Keşke hepimiz onun gibi olabilsek. 29 Nisan 1919 da Heyeti Nasiha, Hürriyet ve itilaf Fırkası'nın açılışı ve Aydın 'da Halkı sükûn ve sükûnete davet için Aydın 'a geldiğinde Şeyhzade Abdürrahim Efendi'ye "Efendi hazretleri teşrifinizi bildiğim halde ikbâle varamadım. Bizim nasihata ihtiyacımız yoktur. Hristiyanlarla geçinemediğimizi kim söylüyor. Bunu siz söylüyor, Cihan-ı Âleme tebliğ ediyorsunuz. Bu mahalleyi gezip göreceksiniz. Hristiyan mahalleleri mamur, abadan. İslâm mahalleleri ise muhtaç ve virandır. Biz Türkler cephelerde harp ederek aziz vatanımızı korumaya çalışırken onlar fabrikalar kurdular. Bağlar bahçeler için de yaşarlar. Servet, refah, saadet her şey onlarda Fakr-ü zaruret Türklerde. Nasihati bize değil onlara vermelsiniz" demiş.

Asaf Bey; Allah onlardan razı olsun. İşgal anı unutulacak gibi mi? Pankartlar, Hoş Geldiniz Hey! Anadolu 'nun mukaddes Fatihleri ve bizim kurtarıcımız Hoş geldiniz! Eyy!

Anadolu'nun Fatihleri 3000 yıllık hasreti aziz çizmeleriniz İzmir'e ayak basmanızla son bulur. Arkadaşlar, İzmir, İzmir olalı böylesine yaşlı bir gün yaşamamıştır.

Miralay Şefik Bey; Arkadaşlar, edindiğim bilgilere göre İzmir'de 48 saat içinde 4000 asker 20000 Türk evladı (öldürülmüş) alçakça katledilmiştir. Haysiyet ve şeref ve namus-u tamamen ayaklar altına alınmış, zabitanın süngü, dipçik darbeleri altında aramalar yapılmış, süngülere geçirilmiş, her şey gasp ve yağma edilmiştir.

Teğmen Necmi Bey; Artık bilelim ki, kalemler değil silahlar konuşuyor. Elden gelen kanlı bir direnişi göstermeden vatanın bir karış toprağını bile terk etmemek Bugünkü nesil, yarın ki evlât için silaha sarılmak canlarımızı mallarımızı feda etmektir.

Miralay Şefik Bey; Arkadaşlar, mefkûreler menceketi cennet, insanları hür ve meşgul eyler. Tarihte, hiçbir ulus atalarımız kadar vatanına bağlı değildir. Bizi kökten bitmelerin değil, devşirmelerin, dönmelerin idare etmeleri bu hale getirdi. İstanbul, kırk haramilerin işgaline uğradı. İsyân olmayınca benlik olmaz. Fedâisi olan davamızda fethe ulaşır, inşallah!

Şefik Bey; Yunan işgalinden sonra yeni bir ruh ve heyecan yaratmakta herkes hem fikirdi. Hükümet nazarında eşkıya kabul edilmekle beraber, gerçekte namuslu, sevilen, sayılan, cesaret ve mertliği ile halkın sevgisini kazanan Yörük Ali diğer efelerinde işgalcilere karşı kurulan Kuvay-ı Milliye de onlardan da yararlanmak gerekiyordu. Önce bi Yörük Efeye gidelim.

Asaf Bey; Miralayım, bu oldukça zor bir iş. Yörük Ali Efe hassas, kuşkulu, titiz bir Efe. Bunca baskın yemişken bize nasıl güvenecek. Onunla irtibat kurmakta zor. Zira asker kaçağı, jandarma öldürmüş. Osmanlıya, askere nasıl güvenir de düze iner? Zor iş ama ben onun adamı Deli Mehmet ile bir irtibat kurayım. Yörük Ali Efe Madran Dağı Efendi Yaylasında çetesiyle yaşamakta.. Kılıoğlu Çinenin Yağcılar Köyünde oturur. Ağabeyinin katilini öldürdüğü için dağa çıkmıştır, Kolundan yediği mermiden dolayı çolaktır. Bu yüzden çürük raporu almış askere alınmamıştır. Yörük Ali Efe'yi de Yağcılara çağıralım, konuşalım

Necmi Bey; Asaf Bey, gecikmeyelim. Acele et, Yunanlılar Aydın'da türklerden daha çok Rum var deyip Aydın'ı istiyorlar.

(Asaf Bey'in aracılığı sayesinde Yörük Ali Efe ve Kılıoğlu Hüseyin

Efelerden randevu alınır. Giritli Memduh Bey, Asaf Bey, Zekai Bey birlikte Çine Yağcılar köyüne giderler.

Kılıoğlu Hüseyin Efenin evinde, gelenler hep birlikte “Selâmüna-leyküm efeler” dediler)

Yörük Ali; Aleykümselâm. Hoş geldiniz komutanlar.

Kılıoğlu Hüseyin Efe; Aleykümselâm. Hoş geldiniz.

Asaf Bey; (Gelenleri Tanıtır) Efeler, kardeşlerimiz. Hepimiz bu memleketin vatandaşı ve din kardeşiyiz. Deli Mehmet ile görüşerek sebebi ziyaretimizi anlattım. Kabul ettiniz sağ olun. Padişahımız İstanbul’da esir. Devlet’i Osmanlı’yı kurtarıncaya kadar bir arada olmak gerekir. Düzenli ordu kuruluncaya kadar Kuvayı Milliyeyi kurup düşmana karşı koruyalım.

Giritli Memduh Bey; Arkadaşlar evlerinize bir yabancı gelse köpeğimiz izin vermez, havlar, saldırır. Yurdumuzu işgal eden, namusumuzu, malımızı, mülkümüzü bağımsızlığımızı elimizden alan, canımızı kasteden Yunanlılar’a karşı eli kolu bağlı mı duracağız. Biz bir köpek kadar yok muyuz?

Zekâi Bey; İzmir’de bir imama ezan okutmamış, camiye çıkartıp zito Venizelos diye bağirtmak istemişler, bağırmayınca minareden aşağıya atmışlar.

Asaf Bey; Yunanlılar Aydın’da Hilâl-i Ahmer bayrağını da yırtmış. Müslümanların feslerini kapıp yerlere atmışlar. Aydın Yunanlıların (Rumların) oldu. Yunanistan oldu. Siz Konya’ya gidin demişler. Türkler’de aldıkları silahları Rumlara dağıtmış Rumların Ermenilerin, Yahudilerin mutlak surette şapka giymelerini tembih etmiş

Yörük Ali Efe; Kim bizi vatanımızdan kovabilir ki? Bu adamlarda akıl yok. Burası olsa onlara Yunanistan değil, Mezaristan olur. İzmir’deki işgali göreniniz var mı ?

Teğmen Zekâi Bey; Efem, gördüklerimi anlatmak dinlemek tahammülü aşar. En çok üzüldüğümde yıllarca beraber yaşadığımız yerli Rumlar’ın onlara yardımcı olması birlikte hareket etmesiydi. Zito Venizelosl Diye bağırıyor, Müslümanları da bağırıyor. Bağırmayanları darp ediyor, katlediyor.

Bağırmayanları darp ediyor, katlediyor.

Kılıoğlu Hüseyin Efe; Zito Venizelos ne demek? Kuvayı Milliyeyi ne demek?

Teğmen Zekâi Bey; Yaşasın Venizelas anlamına geliyor. Venizelos onların hükümdarı Hüseyin Efe. Hasan Tahsini'nin adında bir Müslüman Türk Efsun olayının Yunan sancağını taşıyan askeri gebertince kopsi! kopsi (diye bağırmaya başladılar .Kuvay-ı Milliye Fransız'ların 18 Aralık 1918 de Hatay Dörtyol'un tarafından işgaliyle işgali başlayan 15 Mayıs 1919 da İzmir'in Yunanlılar tarafından işgaliyle etkinliği artan her türlü kaynağını Türk Milletinden alan bir örgütlenmenin adıdır.

Yörük Ali Efe; Zekâi Bey, kopsi kopsi ne demek?

Zekâi Bey; Kesin kesin! Parçalayın.

Kılıoğlu Hüseyin Efe; Ya yerli Kumlar ne yaptılar?

Zekai Bey; Her yere kuduz köpekler gibi saldırdılar, istedikleri gibi bağırmayanları süngülediler. Bana da "Skilosi Zekai" köpek Zekai dediler.

Yörük Ali Efe; Zekâi Bey, bilirsin bizde asker ocağı, Peygamber kucağıdır. Ben müsademelerde bile askerimize kurşun sıkamadım. Eceli gelen köpek cami duvarına işermiş.

Teğmen Zekâi Bey; İzmir'e çıkardıkları askerin durumunu bilemiyorum. Ama Eğridir'e kadar işgal edecekleri söyleniyor. Aydın'ın işgali üzerine Yenipazar'dan padişaha telgraf çeken halk işgali protesto etmiş.

Yörük Ali Efe; Necmettin Bey, teğmenim böyle beş o kişiyle koskoca Yunan Ordusunu memleketten çıkarmak mümkün mü?

Necmettin Bey; Elbette gücümüz yetmez, fakat baskınlar yaparak ilerlemelerini durdurabilir, intikamımızı alır. Bu süreçte de düzenli ordumuz kurulur. Hiç olmazsa bu süreçte buralarda huzur vermez vatanımızı korumaya çalışırız. Efem bu konuda kararınız nedir?

Kılıoğlu Hüseyin Efe; Necmettin Bey, bize bir iki gün mühlet tanıyın. Çin'e Kaymakam'ı Rum ve Müslüman gençlerden inzibat kurmuş. Rumlar'dan silahları alsın Rumlar gizli gizli silahlanıyor.

Necmettin Bey; Bize müsaade efeler. Sağlıcakla kalın.

Efeler; Müsaade sizin sağlıcakla gidin.

(Komutanlar gittikten sonra Yörük Ali ile Kılı Hüseyin Efe Baş başa kalırlar.)

Kılıoğlu Hüseyin Efe; Bu işe ne diyorsun Efem.

Yörük Ali Efe; Bilirsin Efem, harmanda esen rüzgara göre savrulur yabayla.

(Bir gün sonra Kılıoğlu'nun evinde efeler otururken Teğmen Zekâi, Necmettin Bey, Giritli Memduh ve Asaf Bey yeniden gelirler)

Komutanlar; Selâmünaleyküm efeler.

Efeler; Aleyküm selâm komutanlar, dünden beri nasılsınız?

Komutanlar; Hoş bulduk Efem. İyi, sizlerde iyisiniz inşallah

Yörük Ali Efe; İyiyiz arkadaşlar. Sağ olun. Necmettin Bey, silah işi ne oldu.

Necmettin Bey; Silah işi tamam efem. Kaymakamı, onu bu yola itenleri de uyardık.

Kılıoğlu Hüseyin Efe; Sonra?

Necmettin Bey; Çine'de artık milis jandarma çalışmıyor. Lâv edildi.

Yörük Ali Efe; Sağ olun arkadaşlar, iyi olmuş.

Teğmen Zekâi Bey; Efem o işler kolay. Biz sizden cevap almaya geldik.

Kılıoğlu Hüseyin Efe; Boşa koyduk dolmuyor, doluya koyduk almıyor. Arkadaşlar bu iş devlet meselesi. Beş on kişi ile olacak iş mi? Silah yok, cephane yok, asker yok. Osmanlı'yı güven yok.

Teğmen Necmettin Bey; Bize güvenin. Af çıkacak devlette para silah cephane çok. Eğer bizimle çalışırsanız Yunanlılar'a karşı omuz omuza birlikte savaşırız. Afla bütün cezalarınız affedilecek, üstelik birinize yapılacak hizmet karşılığı rütbe verilecek.

Yörük Ali Efe; Biz ne yapabiliriz?

Zekâi Bey; Siz çetenizi güçlendireceksiniz. Sivil halk ordusu Kuvay-ı Milliyeyi kuracağız. Birlikte çalışıp düşmana baskınlar yapıp ilerlemişini önleyecek, göz dağı verip zulüm yaptırmayacağız. Düşmana Türk'ün gücünü, imanını göstereceğiz. Mazlum ve mağdurlara yardım edeceğiz.

Yörük Ali Efe; Necmettin Bey, biz kızan toplar, sizler ile birlikte emirlerinize uyar, baskınlar da yaparız. Ama yeterli silah cephane ve kızanların iâşe, ibate ikametini lazım. Hiç olmazsa düşmanın silah ve cephesinden eksin olmasın.

Necmettin Bey; Efeler Allah sizden razı olsun, devlet arkanızda. Silah, cephane, ikamet, iâşe ve ibateyi de hallederiz. Siz bize güvenin.

Zekâi Bey; Efeler halâ durgun, dalgın duruyorsunuz. Sorun nedir? Niye nazlanıyor neden korkuyorsunuz?

Yörük Ali Efe; Zekâi Bey, halimiz sıkıntı yaşanan facialar, sahiplilik, çaresizliktir. Nazımız, korkumuz olmaz bizim Dağlar üstüme üstüme geliyor.

Necmettin Bey; El Bombaları, silahlar getirdim, bir de dürbün.

Kıllıoğlu Hüseyin Efe; Bizim dürbünümüz var. Bombayı da nereden buldunuz?

Zekâi Bey; Bizde bomba, cephane, dürbün çok arkamızda devlet, yanımızda millet olduktan sonra neden çekiniyorsunuz?

Yörük Ali Efe (Gülümseyerek); Efem, Alanyalı Molla Ahmet şöyle derdi. “Naz ballı sakızdır. Fakat fazla çiğneme!! Diyebilirsiniz ki efe nazlanıyor değil, içindeki cebelleşme kararsız koydu bizi. Zaman naz, niyaz zamanı değil. Siz de geri dönmeyin Çine’de kalın, birlikte çalışalım. (Komutanlarla, efeler kucaklaşır)

Yörük Ali Efe; Durun daha bir şey yapmadık bir şey demedik ki. Önce işi meçhul görüp işgale ses çıkarmayan zenginlerle hesaplaşalım.

Kıllıoğlu Hüseyin Efe; Tümen komutanın da bizimle olduğunu bilmek isteriz.

Necmettin Bey; Biz şimdi Çine’ye gidiyoruz. Tümen komutanımız Miralay Şefik Bey de orada bizi karargahta bekliyor. Biz müsaade isteyelim. Sağlıcakla kalın. (Herkes uğurlar)

Efeler; Güle güle yolunuz açık olsun.

(Bir gün sonra Miralay Şefik Beyin odasına da Teğmen Necmi Bey, Zekâi Bey, Hacı Şükrü Bey, Asaf Bey oturmaktadır. Kızanları ile karargaha gelen Yörük Ali Efe ve Kıllıoğlu Hüseyin Efe zeybekleri dışarıda bırakıp tümen komutanı Miralay Şevki Bey’e çıkarlar)

Efeler; Selâmünaleyküm komutanlar.

Komutanlar; Aleykümselâm efeler, hoş geldiniz.

(Tokalaşırlar, efeler yer verdikten sonra)

Miralay Şefik Bey; Ben Tümen Komutanı Miralay Şefik.

Yörük Ali Efe; Ben Yörük Ali Efe, bu da Kıllıoğlu Hüseyin Efe. Kızanları da bahçede bıraktık.

Miralay Şefik Bey; Önce bize katılarak memleketimizin kurtuluşu

için verdiğiniz çok önemli ve hayati kararınız için teşekkür ederim. Devletin düzenli ordusu kuruluncaya kadar biz mahalli olarak milletin gönüllülerin bir halk ordusu Kuvay-ı Milliye olacağız, silahımız ve cephanemiz var. Mustafa Kemâl Paşa Mondros'un hilafına rağmen askeri birliklerimizi gitmesini istemiyor, depolardaki silahları halka dağıtın diyor. Düşmanı birlikte karşı koyarsak yanınıza subaylar vereceğim. Yapılacak işlerin neler olduğunu sizlere söyleyeceğim. Şimdilik Yunanlılar'ın demiryolu üzerindeki tek tük küçük birliklerine baskınlar düzenlemek yeterlidir. Başarılı olursak halkımızın manevi yatı yükselir.

Yörük Ali Efe; Bey amca, sen hiç merak etme. Allah'ın izniyle yarından itibaren kızan toplamak için yola çıkarız. Düze indik. Artık işimiz Yunanlılarla uğraşmak olacak. Biz yola çıkalım, ardımızdan millet gelir. Sen bize Zabıt, cephane, silah, bomba ver. Emrindeyiz, ben ve kızanlarım. Efe sözü veriyorum.

(Kalkıp Kılıoğlu Hüseyin Efe ile Miralay Şefik Beyin elini öperler)

Miralay Şefik Bey; Allah'a emanet olun. Düşmanınız kör, dostunuz yiğit olsun. Yolunuz açık olsun. (Deyip ahularından öperek onları uğurlar)

Aydın Türk'ün ata yurdu,
Vermez onu efe ordu,
Düşman İzmir'e girer iken,
Bütün millet ağlıyordu.

SAHNE - 7; (Malgaç Baskını Yörük Ali baskından sonra, baskına katılanlar baskını anlatıyor.)

Miralay Şefik Bey; Hepinizi kutluyorum. Kısa zamanda kızan toplayıp Malgaç Köprüsünde işgalcilere baskın yapıp, köprüleri berhava etmekle sizler bir tarih yazdınız. Anlatın bakalım bu iş nasıl oldu? Yeterli kızanı nasıl toplayabildiniz? Yörük Ali; Sizinle görüştüğümüzden sonra Kılıoğlu Hüseyin ile köyleri dolaştık, bize katılmak isteyenlere silah ve cephane verdik. 5 -6 Haziran günü Çine'den yola çıktık. Uğradığımız köylerde "Efem beni yaz sizinle ölümüne giderim deyip aileleriyle vedalaşmaya gidenlerin bir kısma kayış atmış, yola çıktığımızda subay asker 17 kişiydik.

Zekâi Bey; Yol boyunca köylerden, Dalama ve Yenipazar'dan katılanlarla yeterli sayıyı bulduk. Dalama/ Alanlı köyünden kalkıp Yenipazar'a doğru giderken yolda birkaç yeni Rum delikanlısıyla karşılaştık. Rumlar bizi karşılarında görünce şaşırıp kaldılar ötesini efemden dinleyin.

Yörük Ali Efe; Yumuşak bir sesle Rumları yanıma çağırdım. Korkmayın, Ben Yörük Ali Efe'yim. Nerden gelip nereye gidiyorsunuz.

Kızanlar; Dalama'dan geliyoruz, Sultanhisar'a gidiyoruz. Dalama'da inşaatta çalışıyoruz. İşimiz bitince Sultanhisar'a gidiyoruz. Ben önümüzdeki günlerde kızanlarımı da alıp teslim olmak istiyorum. Onlarla çalışmak istiyoruz. Ama Yunanlılara güvenemiyorum. Bu konuda bana güven versinler isterim.

Sultanhisar'a varınca komutanlarına benden selâm söyleyip anlatın. Nasip olursa 3-4 gün içinde ordayım.

Miralay Şefik Bey; Sonra ne oldu?

Yörük Ali Efe; Ne olacak Şefik Bey biz sözümüzde durduk. 15 Haziran gecesi Donduran köyünden terapi namazını kıldıktan sonra Menderesi geçip Malkaç'a gidiverdik.

Şefik Bey; İş bilenin kılıç kuşananın savaşta top tüfek kadar aldatmaca da önemli, daha sonra neler oldu?

Yörük Ali Efe; Şefik Bey Çin'deyken aramızda bir başkan seçin dedi Bey Kozalaklı benden başkan olmaz. "Çingeneye beylik vermişler o da ilkin babasını kesmiş" dedi, olmadı. Bizim Kılıoğlu da istemeyince Başkanlık en genç olan bana kaldı. İdarecilik çok zormuş Şefik Bey.

Necmi Bey; Doğru dersin efem 11 Haziran da Donduran köyüne geldiğimizde Mestanlı köyünden Mesut Efe'de kendisine on kişilik manga komutanlığı verilince hazmedemeyip izin isteyip çekip gidi-verdi. Bu efeliğe yakışır mı? Bunca insan yarı yolda bırakılır mı?

Şefik Bey; Dinamitleri nereden aldınız?

Zekâi Bey; Atça Sultanhisar arasındaki köprüyü uçuracağız, dinamitleri ve fitilleri Bakırköylü Teğmen Kadri Bey'den temin ettim.

Kılıoğlu Hüseyin Efe; Şefik Bey, Ben karakol baskınından vaz geçelim. 3-5 kişiyle de olsa o köprü uçurulabilir ama karakolu basmak tehlikeli ama sadece Malgaç kuvvetlere baskın yapıp kaçacağız.

Dediler öyle oldu.

Necmi Bey; Salın direğinde bir gemici feneri yanıyordu. Bu karşı tarafın selâmeti şerefiydi. Sessizce Donduran yakasından Atça'ya geçtik

Yörük Ali; Baskın yerine iki saatte anca ulaşabildik Sessizce yoldan yürüyerek Yunan Askerlerini bulunduğu yer Sağır İbram meşe ağacının ardından usulca süzüldü nöbetçiyi gık demeden elindeki iple boğdu. .Sonra elindeki hançeri kalbine sapiadı. Zekâi Bey ve arkadaşları demir yolu köprüsünü dinamitleyinca telefon telleri kesilecek, biz de belirlenen çadırlara baskın yapacaktık. Tam sahur vaktiydi. Sahur topuyla bizim dinamitlerin gümbürtüsü birbirine karıştı. Ne oluyor diye çadırlarından uyku sersemi çıkan Yunan askerlerini tek tek vurduk. Çadırların içindeki silahlarını aldık. 20 Yunan Askeri Atça topraklarına ayak bastıklarının 20. Gününde ölümle tanıştılar.

Necmi Bey; Beş dakika bile sürmeyen baskında yapılan yaylım atışıyla Yunan askerlerinden kurtulan olmadı. 25-30 piyade tüfeği, bir makineli çokça cephane alıp sıvıştık.

Şefik Bey; Hepiniz Allah'a emanet olun. Ali Efem, Malgaç Baskın'ında subaylarımızın da giydiği mor cepkenlibaşı çiçekli fesli efe elbiseleriyle Malgaç Baskını Kuvay-ı Milliye'nin Aydın'da attığı ilk kurşundu ve bir milattı teşekkür eder, başarılarınızın devamını dilerim.

Zekâi Bey; Nazilli'den bir molla gelmiş, Demirci Mehmet Efe'nin Nazilli'yi basarak Yunanlıları kovduğunu Yörük Ali Efe tez gelsin diye haber saldığını söylüyor.

Yörük ali Efe; Bu haberi jandarma komutanı Yüzbaşı Nuri Bey göndermiş olabilir.

Demirci Mehmet Efe daha iki gün önce Bozdoğan'ı bastı. Ülen bu kadar dar zamanda kuvvet toplayıp da NazillVye baskın yapılabilir mi? Bu işte bir iş var. Şefik Bey, izninizle biz Nazilli 'ye gidelim. Bize müsaade.

Şefik bey; Yolunuz açık olsun Malgaç. Kahramanlar!

Yörük Ali Efe; Arkadaşlar. Yunanlıların Nazilli'yi işgali İtalyanlıları da tehdit ettiğinden ve meydan okuma gibi telâkki edildiğinden ve Kuvay-ı Milliyeden duydukları rahatsızlıktan Yörük Ali Efe Nazilli'yi basacakmış. Yunanlılar Nazilli'den ayrıldığına göre Nazilli'ye baskın

yapabiliriz.

Kılıoğlu Hüseyin Efe; Efem kaldığımız köylülere bir veda etseydik. Allah razı olsun, iyi baktılar bize.

Yörük Ali Efe; Yunan çekilirken neler yaptı asayiş nasıl? Hemen gidersek iyi olur deyip Nazilli'ye geldik. Kasaba boydan boya bayraklarla donatılmıştı.

Zekâi Bey; Efem, bizim gelişimiz zabita kuvveti bulunmayan soygunculara cesaret verdi.

Ne yazık ki buzların özendirmesiyle bizimkiler de yağmaya başlamıştı.

Yörük Ali Efe; Maalesef o gün geç vakte kadar soygun devam etti. Baş edemedik ama yanlışığı fark eden efeler "Efem Yunanlıları takip edelim" deyip atlarına atlayıp yola çıktılar. Oysa Nazilli'ye gelirken 20 kızanımızın atı yoktu.

Kılıoğlu Hüseyin Efe; Efem, Kısa gün kârı Efeler 60 bin lira kızanlar'da yüklü vurgun yapmış.

Yörük Ali Efe; Kılıoğlu Bu soygun ve vurgun bize yakıştı mı? Çok üzüldüm.

Zekâi Bey; Yunanlılar yaptıkları soygun ve katliamlardan korkuyla Nazilli'yi gece yarısı tek etmiş.

Necmettin Bey; Efem Nazilli Yerli Rumlar ve Yunan askerlerinin soygun ve katliamıyla kan ağlarken Nazilli halkı ve bizim kızanlarımıza bu soygunu yaptırmamalı idik.

Yörük Ali Efe; Arkadaşlar şehirde güvenlik yoktu. Bizim de olayları önlemek için yasal yetkimiz, sorumluluğumuz yok. Şehri yağmalayan kalabalık mağazaları soyuyor, kasaları kırıyor. Kıymetli ziynetleri, paraları çalıyordu. Yazık hemen önleyemedik.

Kılıoğlu Hüseyin Efe; Efem oldu olacak, kırıldı ancak şeytana uyduk. Kızanları da tutamadık.

Asaf Bey; Bu arada, öğrendim Yunanlıların soygunları vahşetleri yetmemiş gibi Nazilli'nin ileri gelen 20 kişiyi zeybeklere yardım ettiler diye beraberlerinde Aydın'da doğru götürmüşler.

Necmettin Bey; İşgalden bu yana Müslümanlar dükkânlarını açamıyor, evlerine kapanmış ıstırap, endişe, korku içinde.

Zekâi Bey; Efem İngilizler işgalin muvakkat olduğunu söylüyor. Halkımızın işine gücüne devam etmelerini söylüyor.

Asaf Bey; Yunan Miralayı Zafriyo da işgalden maksat mevcut kanunların himayesinde umum ahalinin refahını sağlamaktadır diyor. Bunlara inanıyor musun?

Miralay Şefik Bey; Hepsi Yalan. İzmir'de tutukladığı insanları aç, susuz bırakan Müslümanların malına mülküne canına kasteden bu caniler değil mi? Halkı bu acılar ağır tahriklere rağmen sükunetini muhafaza ediyor.

Yörük Ali Efe; Biz de Yunanlılar'ın götürdüğü insanlarımızın intikamı için Nazilli'de Yunanlılarla işbirliği yapan 17 Rum'u öldürdük.

Yörük Ali Efe; Kılıoğlu kızanlara haber saldım. Gelen misafirleri hoş karşılayın, Çine de geldikleri gibi yardım istemeye geliyorlar sanırım,

Kılıoğlu Hüseyin Efe; İyileşmişsin efem,

Yörük Ali Efe; Elhamdülillah.

(Bu esnada Nazilli jandarma Komutanı Nuri Bey, İsmail Hakkı Efendi ve Zakir Çavuş içeri girerler. Efeler ayağa kalkar, misafirlere doğru yürürler.)

Yüzbaşı Nuri Bey; Efeler selâmünaleyküm

Yörük Ali Efe - Kılıoğlu Hüseyin Efe: Aleykümselam.

(Deyip tek tek tokalaşıp sarılıp yerlerine geçerler.

Yörük Ali Efe; Arkadaşlar ayakta kalmayın. Şöyle buyurun.

Yüzbaşı Nuri Bey; Efeler görüşmeyeli nasılsınız? Gerçi hepimizin, ülkemizin hali belliyken nasıl olunabilir ki hal hatır soralım?

Yörük Ali Efe; Vatani işgalcilerden kurtarmaya çalışırken nasıl olabiliyorsen öyle.

Yüzbaşı Nuri Bey; Efem, sizinle istişareye geldik. Yardımlarınıza ihtiyacımız var.

Yörük Ali (Gayet mütevazi bir dille); Estağfurullah yüzbaşım. Bizi fazlasıyla memnun ettiniz.

Giritli İsmail Hakkı Efendi; Efem bu bir ziyaret değil. Çizme artık ayağı sıkıyor, acıtıyor, yakıyor. Artık acilen harekete geçip işgalcileri hemen kovmamız gerekiyor.

Kılıoğlu Hüseyin Efe; Derlenip, toplanalım. Kızanları toplayalım. Şefik Beyle de görüşelim. Biz de zaten hazırız.

Yüzbaşı Nuri Bey; Şu halde hemen yola çıkıp ilgililerle irtibat kurun acilen Aydınlı Düşmanlardan kurtaralım.

Giritli İsmail Hakkı Bey; İleride tarih sizi, bizi hayırla yad edecek.

Yörük Ali Efe; Arkadaşlar biz tarihler bizi yazsın, övsün diye değil, vatan borcumuzu ödemek için buradayız.

SAHNE - 10 (Miralay Şefik Beyin Karargahında Miralay Şefik Bey Yörük Ali işgal altındaki Aydımda durum. Aydın'ın işgalden kurtulması için çalışmalar)

Miralay Şefik Bey; Kuvay-ı Milliye'miz değerli askerleri hepiniz karargahınıza hoş geldiniz. Durumu birlikte bir değerlendirelim. Çözüm arayalım istedim. Efendiler, kahraman askerlerimiz, kahraman efelerimiz, Malgaç Baskınında kazanılan Zafer, Erbeyli Telli Dede Savaşları Kuvay-ı Milliye'nin önemini gösterdi. Düşmanı kovmak için Menderes Köprübaşına koştunuz. Sîzlere, şu an aramızda bulunmayan Adnan ve Etem Beylere, Kara Durmuş Efe'ye, Süleyman Bey'e, Kuvay-ı Milliye'ye verdikleri desteklerden dolayı teşekkür ediyor, hepinizin gözlerinden öpüyorum. Özellikle Malgaç Kahramanı, Yunanlıların korkulu rüyası yetimlerin, fakir

fukaraların babası Yörük Ali Efe'me de şükranlarımızı sunuyorum.

Yörük Ali Efe; Miralayım iltifat buyuruyorsunuz. Zafer hepimizin.

Miralay Şükrü Bey; Sîzlerden aldığımız güçle şimdi de güzel Aydın'ımızı düşmanlardan temizlemek için Aydın Menderes Köprü başında toplanmış bulunuyoruz.

Yörük Ali Efe; Hepimiz Şefik Beyin askeri plânlarını uygularsak zafer muhakkaktır. Yunanlılar kısa zamanda Aydın'ı terk eder. Kaçmaya bile vakitleri kalmaz.

İsmail Hakkı Bey; Efem, düşmanı o kadar küçümsemeyelim.

Yörük Ali Efe; İsmail Hakkı Bey, onlar zaten küçük. Ne zaman büyüdüler ki?

Miralay Şefik Bey; Bu baskın değil Efem. Tam teçhizatı bir orduyla çarpışacağız. O nedenle önemli.

Yörük Ali Efe; Biliyorum Şefik Bey, onları gene yener, güzel Aydın'ımızı alırız. Her geçen gün üzüntülerimiz artıyor. Onları vatan-
dan atmadıkça huzur olmayacak.

Kılıoğlu Hüseyin Efe; Geç bile kaldık arkadaşlar. Millet daha da mı kanı göz yaşları döksün?

Yörük Ali Efe; Arkadaşlar, şartların elvermesini bekleyemeyelim.

Biz taarruz edersek millet arkamızdan gelir.

Necmettin Bey; Önce bir beyannameyle Aydın'ımızdan hemen çıkıp bir ihtar çeksek.

Şefik Bey; Bence de iyi olur. Önce bir beyannameyle 2 gün mühlet tanıyalım. Hacı Şükrü bey. Yunan işgal kuvvetleri komutanı Sihinaziye iki gün içinde Aydın'ı tek etmelerini, aksi takdirde Kuvay-ı Milliye'nin taarruz edeceğini, sonuçtan da mesul olmayacağımızı askeri ve milli kuvvetler komutanlarının isimlerini de yazarak gönderiver.

İsmail Hakkı Bey; Dahiliye Nazırı halâ işgalin Sulh yoluyla kaldırılacağına inanıyor. Bizim direnişlerimizin Faydadan çok zarar verdiğini söylüyor. Yerli Rumlara zarar verilmemesini istiyor.

Kılıoğlu Hüseyin Efe; İsmail Hakkı Bey, Yunanlılar'la olmayan yerli Rum mu kalmış ki? Onların nesine güvenelim.

Yörük Ali Efe; Şefik Bey, bugüne kadar Kuvay-ı Milliye tarafından hangi Rum taciz edilmiş, öldürülmüş ki? Her şey Etniki Eteryaya Cemiyetiyle tezgahlanıyor.

Şefik Bey; Arkadaşlar ok yaydan çıktı. Hacı şükrü Bey, siz bana isyan edeceksiniz ki, orduya ait topları kullanalım. Ordu değil Milis kuvvetleri kullanıyor der, ben topların kullanımının aleyhindenmiş gibi davranırım.

Yörük Ali Efe; Şükrü Bey, aklınla bin yaşa.

Binbaşı Hacı Siikrü Bey; Dilekçemi hemen yazıyorum.

Şevki Bey; danışıklı dövüş olsun. Ben yine sizin emrinizdeyim. 57. Fırka kumandanlığına vatanseverlik hislerim galeyana geldiğinden Umum Kuvay-ı Milliye Komutanlığından istifa ediyorum. Saygılarımla 29 Haziran 1919

Yörük Ali Efe; Güzel Aydın beni çağırıyor arkadaşlar.

İsmail Hakkı Bey; Efem, gene çakmak çakmak sevdan tuttu. 23 Haziran'da Aydın Belediyesi'nde toplumun ileri gelenleri ile toplantı yapan işgal komutanı güvenliklerinin Yunan ordusunca sağlanacağını söylemiş.

Hacı Şükrü Bey; Ayrıca halkın evlerinde ellerinde silah bulundurmamalarını teslim etmelerini aksi takdirde cezalandırılacaklarını ilân edip 2 gün sonra bu bahaneyle Müslümanların evlerine girip soygun yapmış irza geçmişler.

Miralay Şefik Bey; Arkadaşlar, inşallah Yunanlıları Aydın dan kovar.

Aydın yolu dumanlı

(Ordumuz) Kuvay-ı Milliye Taarruz etmiş

Bak kaçıyor Yunanlı

Deyip türküler yakılır.

(Yunanlıların Aydın'dan kovulmasından 3 gün sonra Yunanlılar İzmir'den aldığı telgraflar Aydın'ı işgal etmiş efeler ve komutanlar savaş anılarını anlatmaktadır.)

Miralay Şefik Bey; Arkadaşlar Yunan'ı güzel Aydınımızdan kovduk fakat Aydın'ı elimizden tutamadık. Ama tarihte iz bırakan olaylar yaşadık. Biz Kozdibini ele geçirdikten sonra Bey camindeki mitralyöz susturabilirsek Aydın yolu açılıyordu. İşte o mitralyöz efelerin efesi Avcıların piri Yörük Ali Efe, efe üstüdür. Efem anlatır mısın nasıl susturtun?

Yörük Ali Efe; Mitralyöz ölüm kusuyordu. Önce atıldığı yeri gördüm. Ağaçların arasından gizlice giderek mezar taşlarını siper edip Bey camii minaresine yerleştirilen mitralyöz susturabilirdim. Arkadaşlara “siz beni kollayın” dedim. İkinci vaktiydi. Mitralyöz kullanan askeri gördüm. Çevik bir hareketle, açığa çıkıp bastım tetiğe mitralyöz susuverdi.

Çolak mira Ahmet ile çıkıp bayrağımızı salıverdik.

Zekâi Bey; Düşmanın kaçabilenleri kaçtı kaçamayanları vuruldu. Aydın kurtuldu, ama yağma ve talan başladı. Kuvay-ı milliye ile şehre giren insanlar zengin Aydın çarşısını talan ettiler, soydular. Kuvay-ı Milliye komutanı Hacı Şükrü Beyin yağmacılara yaptığı tehditler kar etmediler. Yağmayı sadece kölerden gelen halk söz dinlemeyen çingeneler değil çeteler, milisler ve askerler de yapıyordu. Çingeneler “abe, piliska her yer yanıyor, yanıp kül olacağına sebeplenelim.” Deyip çuvallarını dolduruyorlardı.

Kılıoğlu Hüseyin Efe; Savaş sürerken Milli Menderes alayı çöktü diye dedikodu çıktı.

Ama aldırış etmedim. Bu arada bir kadın belinde ut testisi ile aslanlarım, yavrularım korkmayın, yiğitlerim biz yanınızdayız. Biz sizleri vatan topraklarını korumak için yetiştirdik.

Yörük Ali Efe; O sırada Arşin teyzeyi sesinden tanıdım. Arşin Teyze! “Arşin Teyze sipere gel” dedim. Arşin teyze; “sen misin Yörük Ali Efem? Susadın mı?” deyip testiden bir bardak su verdi. Duygulandım, memleketimizin kadınlarıyla övünç duydum. Sancaktar Ali Efem, Kepez sırtlarında canla savaşıyoruz. Çete Ayşe Bacımda erkek elbiseyle Kepez dağı eteklerinde bir Yunan timinin yuvarlandığına dair bir haber aldığı o yer dört kızanıla baskın yapıp oradakileri öldürüyorlarmış. Öyle mutlu anlatıyor ki, sağol Ayşe bacım seni de tarihe geçtim. Artık tarih kitapları senden övgüyle bahsedecek. Necmettin Bey Yunanlılar geri çekilirken Aydın’ı ateşe vermekle kalmadı, şehrin suyunu kestiler. Müslümanları öldürdüler, evleri ateşe verdiler.

Kılhoğlu Hüseyin Efe; Yüzbaşı Çakalos ve Çavuş Yorga’ mı? Kılhoğlu gün geçiyor ama ikisinin de bacağından vurdum. Kılhoğlu intikamını da aldım. Şehitlerimiz rahat uyusunlar.

Hacı Şükrü Bey; Aydın Savaşı’nın 2. Günü siperdeyiz. Yörük Ali Efem “Hacı Şükrü Bey Aydın’ı aldığımız gün vilayete gidip mühür kazatıp vali olacağız” deyince efem,Atçalı Kel Mehmet’ten mi eslendin? Bizim kurulu devletimiz var, olur mu?” Dedim. “Olur” Muğla Aydın, Buldur İsparta, İzmir bizi destekliyor. Onları da Aydın vilayetine bağlarız. Dedi. Peki devletin adını ne koyacaksınız deyince “Aydın İslâm Cumhuriyeti” dedi Efem Aydın

Türk Cumhuriyeti diyelim bence deyince, olmaz Şükrü Bey milli vahdet bozular. Efem, iyi de milletin başı kim olacak milletin oyunu alanlar olur. Ben reisi Cumhur sen de başvekil olursun, deyince ilahi efem sen bu cumhuriyet fikrini kimlerden öğrendin diye sorunca da ben komutanlara sizlerden çok şey öğrendim dedim.

Miralay Şefik Bey; Halkımızın gönlünden aldığı güçle Dünyanın ilk şehir savaşıyla 2000 kişiyle 3000 kişilik Yunan Aydın’ı alan Kuvay-ı Milliye zaferden sonra köyde ailemiz var, çoluk çocuk var deyip Yunan’ı kovalamayı unutmuş, kumanda birliği kaybolmuş her müfreze kendi başına buyruk oldu. Takip ve kovalama için giden müfrezelerde takibi bırakıp geri döndüler. Yalnız Yörük ali Efenin tek kızanı gitmedi. Kovalanacak düşman da şehirden uzak değildi. Üç gündür gece gündüz demeden savaşın Aydın’ı geri alan kızanlarda

mazeret bildirip köylerine gittiler.

İsmail Hakkı Bey; Şehirde bulunanlar için gerekli önlemleri alalım. Fırınlar ekmek çıkarmaya başlasın. Aşevleri açılsın. Yaralıların tedavisine başlansın. Silah ve cephanelerimizi Menderes Köprü başına taşıyalım.

Miralay Şefik Bey; Arkadaşlar İslâm ailelerinin Aydın'dan Menderesin güneyine nakli bir yana, önce göçleri durduralım Aydında bulunan Rumların Yunan ordusuna iltihakını önlemek için Nazilli, Denizli ,İsparta'ya gönderelim

Yörük Ali Efe: Şefik bêy, Aydın oturulmayacak harap durumda. Artık Aydın-da Türk ve Müslümanlar azınlıkta kaldı. Göçleri durdurmak Aydın'ın tekrar işgali halinde onları zorda bırakır.

Asaf Bey; Artık Yörük Ali Efe'nin müfrezesi de zorla çekilince Aydın'ın savunma hatlarında kimse kalmamıştı. Artık cephe bozuldu. Mevzi değiştirip Nazilli'ye doğru gidelim. Halkta süreli süresiz Köşke gidiyor. Köşk gemisiyle karşıya geçiyor çok zor günlerdeyiz.

Miralay Şefik Bey; Anamız bizi kara günlerde doğurmuş Asaf Bey. Çanakkale Zaferini yaratan kahramanlar nerede şimdi onlarda gönüllülerle çıktı gitti', su uyur düşman uyumaz. Yollar çok amacımız tekdir. Kuvay-ı Milliyeyi mali ve iradeyi Milliyeyi hâkim kılalım. Yargıçlar insanları, tarihçeler milletleri yargılar. Ulusal duygu, ulusal ömürdür. Ahir ömrümüzde ne yargıçlar önünde ne de öbür dünyada yüzümüz kara olmasın.

SAHNE 11- ((Yörük Ali, Demirci Mehmet Efe rekabeti Barış Miralay Şefik Beyin karargahı (Şefik Bey Zekai Bey- Hacı Şükrü Bey - Galip Hoca - İsmail Hakkı Bey, birlikte oturmaktadırlar)

Miralay Şefik Bey; Arkadaşlar, Köşk cephesi kurulduktan sonra Demirci Mehmet Efenin emri üzerine Aydın Efeleri, gönüllüleri, subayları ile Köşk cephesine koştular. Ordu, Efeler ve millet 4 Temmuz 1919 tarihinde el ele oldu. Ama efelerin otorite altına girmemek için karşı duruşları burada da kendini gösterdi. Demirci Mehmet Efe kendisine yetki verilmediği halde tam yetkili cephe komutanı gibi hareket etti. Öte yandan Yörük Ali Efeden asker toplamayla ilgili olarak 17 Temmuz 1919 da bir beyan-

name gönderdi. (Miralay Şefik Bey beyannameyi cebinden çıkararak Zekai Bey'e verdi)

Miralay Şefik Bey; Zekai Bey okur musun?

Zekai Bey;

Madde 1:1300 ila 1309 tevellüdünü kadar efrad Kuvay-ı Milliye'ye iştirake mecburdur.

Madde 2:1310 ila 1313 tevellüttü efrad şubelerine müracaat etmeye mecburdur.

Madde3: Ötede beride müsellahan gezerek gasb-ı emsâl edenler idam edilecektir.

Madde4: İşbu emri ifaya jandarmalar ve memurlar mecburdur.

Madde 5: Jandarmaların emrine herkes itaat edecektir.

Bu emre herkes itaat edecektir. Bu emri ifa etmeyen, icabet etmeyenler idam edilecektir. 17 Temmuz 1919-Yörük Ali Efe

Miralay Şefik Bey; Arkadaşlar, görüyorsunuz İstanbul'da bir hükümet varsa da Aydın çukurunda kimin hükümet, kimin devlet olduğu belli değil. Yörük Ali Efe Divan-ı Harp kararı ile verilen idam kararını Demirci Mehmet Efe'ye rağmen yırtıp atmış, Demirci Mehmet Efenin baş kızanı Sökeli Ali Efenin kardeşini öldüren bir yüzbaşı Yörük Ali Efeye sığınmış, Demirci Mehmet Efe Nazilli Harp Divanının da yargılanacağı sözü verince Yörük Ali Efe Yüzbaşısı Demirci Mehmet Efe 'ye teslim etmiş. Ancak Sökeli Ali Efe, Yüzbaşısı'yı Demirci Mehmet Efe'ye haber vermeden öldürünce iki efenin arası iyice açılmış, bu nedenle Yörük Ali Efe kızanlarıyla Umurlu'nun karşısındaki Dalama'da iken Umurlu savaşına katılmamış. Arkadaşlar, artık bu kırgınlıklar sen ben kavgaları bitmeli.

Zekiâ Bey; Doğru dersiniz albayım, Demirci Mehmet Efe daha gelir gelmez idareyi ele almak istedi, hırslıydı. Yörük Ali'den daha yaşlı, daha tecrübeliydi. Kızanları daha çoktu. Nazilli ve Tavas eşrafı arkasındaydı. Yörük Ali Efenin Malgaç Baskını ve Aydın'ın kurtuluşuyla gösterdiği başarılarıyla ünü artmış, adına türküler yakılmıştı. Bu nedenle birbirlerini hiç çekemiyorlardı.

Miralay Şefik Bey; Denizli'deyken gördüm. Denizlilerin Yörük Ali ve Demirci Mehmet Efe'ye hayranlık çok yüksek iki için de Milli kahraman diyorlar. Denizli Heyeti Milliyesi al ipeki kumaştan birer

bayrak yaptırmışlar. Efelerin isimlerini işlemişler. “Bizim Türk bayrağımız var. O dururken efeler için bayrak yapmak yanlış olur. Ancak flama yapılabilir.

Ona da gerek yok” dedim. Ben böyle deyince bayraklar göndermediler.

Hacı Şükrü Bey; ordusu

komutanı, Demirci Mehmet Efe için Aydın mıntıkası komutanı mühürleri kazıtmışlar. Bize gönderdiler. Bunları efelere takdim edip barıştıralım istiyorlar.

Galip Hoca; Mühürlerin bize ulaşmasından bilginiz vardır. Şefik Bey, Demirci Mehmet Efe, Sökeli Ali Efe, Zurnacı Ali Efe, Denizli Kuvay-ı Milliye Heyet Başkanıyla geçin sizlerle birlikte Dalama’ya gidelim isterler.

Miralay Şefik Bey; Galip Hocam bilgileri 9 Ağustos’ta çekilen telgrafla aldım Aslında Yörük Ali Efe cephe kurmazdan evvel Demirciyle konuşup anlaşmıştı. Sonradan iki milli alay komutanı efelerin arası açılınca iki yüzlü hainler düşmanlarımızın menfaati için efeleri birbirine düşürdüler. Onun için efelerimizin bir araya gelmesi gerekiyor.

İsmail Hakkı Bey; Miralayım bu vesileyle efelerin mıntıkları yetki ve sorumlulukları belirlenir, çok iyi olur.

Miralay Şefik Bey; Arkadaşlar Demirci Mehmet Efe kızanları Sökeli Ali Efe, Zurnacı Ali Efeyle birlikte Dalama’ya geçecekler. Buradan Zekai Bey, Hacı Şükrü Bey ve İsmail Hakkı beyle Galip Hocaya birlikte mühürleri alıp sizde Dalama’ya gidin. (Yörük Ali Efenin Dalama’daki karargahında Yörük Ali Efe ve Kılıoğlu Hüseyin efeler misafirleri beklemektedirler. İçeriye Hacı Şükrü Bey, İsmail Hakkı Bey, Galip Hoca, Zekâi Bey girerler. “Selamünaleyküm” diye selam verirler.

Yörük Ali Efe - Kılıoğlu Hüseyin Efe birlikte; Aleykümselâm, hoş geldiniz.

(Diye karşılık verirken tokalaşıp sarılırlar, yerlerine otururlar.)

Hacı Şükrü Bey; Misafirlerimiz gelemediler mi? Biz de geç kaldık diye telâşlandık.

Kılıoğlu Hüseyin Efe; Onların yolu uzak. Anca gelirler.

(Az sonra Demirci Mehmet Efe, Zurnacı Ali Efe, Sökeli Ali Efeyle

birlikte odaya girerler)

Demirci Mehmet Efe; Selamünâleyküm efeler, komutanlar. Bekletmemişizdir inşallah!

Yörük Ali Efe; Aleykümselâm efem, hoş geldiniz, şeref verdiniz.

(Der gelenlerle tokalaşırlar, sarılırlar) Yörük Ali Efe Demirci Mehmet Efe barışı (Yerlerine otururlar, karşılıklı hal hatır sormalardan sonra bir kızan konuklara “kahveyi nasıl içersiniz” diye tek tek sorar. İçerdekiler siparişleri verirler.)

Yörük Ali Efe; Hepiniz tekrar hoş geldiniz. Karargahımızı şereflendirdiniz. İnşallah sağlığınız da keyfiniz de yerindedir.

Demirci Mehmet Efe; Elhamdülillah iyiyiz. Kahvelerimizi içtik keyiflendik. Kırk yıllık hatırda kazandık. Sebebi ziyaretimiz malum Kuvay-ı Milliye'nin içine fesat sokanlara karşı birlik beraberliğimizi perçinlemek lazım.

Yörük Ali Efe; Sağ olun Efem. Bizim de dileğimiz odur.

Hacı Şükrü Bey; Arkadaşlar, Denizli Heyeti Milliyesi efelerimiz için mühür kazıtmış, birini de benim için kazıtmış. Ben önce efelerimize bu mühürlerini vereyim ki onların yetkileri bu mühürlerle resmileşsin.

(Efeleri tebrik eder, mühürlerini verir.)

Demirci Mehmet Efe; Mühürlerimizin hayırlı işlere vesile olmasını diliyorum. Ali Efem

eğer iznin olursa parmağımdaki yüzüğümü de dostluğumuzun nişanesi ola ak sana hediye etmek istiyorum.

(Der Yörük Ali efenin parmağına yüzüğü geçirir. Birbirlerine sarılırlar,)

Yörük Ali Efe; Efem teşekkür ederim. Dostluğumuzun baki kalması ülkemizin işgalden acilen kurtulması için birliğimize cenabı Haktan yardım niyaz ederim. Yolumuz açık gazamız mübarek olsun.

Kılhoğlu Hüseyin Efe; Arkadaşlar hepimiz, hepimiz Allah'a emanet olalım.

Hacı Şükrü Bey efelerin arasına girer ellerinden tutarak: Efelerim, dostluğunuz, dostluğumuz baki olsun. Allah 'a emanet olun.

Yörük Ali Efe; Kahvemizi içtik, dostluklarımızı kırk yıllık tazeledik.

Dalama

kebablarımızla karnımızı doyuralım. Soğuk sularımızı içelim. Tatlılarımızla da sohbetlerimizi tatlandıralım.
(Kızan, tatlıları getirir, dağıtır. Tatlılar yenirken sahne değişir, perde kapanır)

SAHNE 12 (Galip Hocanın Yörük Ali Efe ve Adnan Beyle tanışmaları - Yörük Ali, Kılıoğlu ile karargahta oturmaktayken içeriye sarıklı, sakallı, elinde mavzeriyle Galip Hoca içeriye girer)

Galip Hoca; Selamünaleyküm Efeler.

Yörük Ali Efe ve Kılıoğlu Hüseyin avağa kalkarak; Aleykümselam hocam. Hoş geldiniz, şöyle buyurun.

Galip Hoca; Hoş bulduk efeler. Ben köy köy dolaşarak halka irşad eden Galip Hocayım. Bağarasından geliyorum. Yörük Ali Efem ve Kılıoğlu Hüseyin efeyi giyaben tanıyorum, ama karşılıklı oturup tanışmak görüşmek istedim.

Yörük Ali Efe; Sağ ol Galip Hoca, biz de Kuşadası'ndan geliyoruz.

Galip Hoca; Kuşadası 'ndan geldiğinizden haberim var. Yolculuğunuz nasıl geçti?

Yörük Ali Efe; İyi geçti hocam oralar İtalyan işgalinde daha rahat. Biz birazdan Çakırbeyli'ye Adnan Beyin çiftliğine hareket edeceğiz.

Galip Hoca; Efeler sizinle gelmeyi arzu ederim tabii ki mahzuru yoksa.

Yörük Ali Efe; Niye mahzuru olsun hocam. Biz Aydın'da köylerde sizin gibi adamn arıyoruz. Faydan dokunur. Görünüşe göre okur yazar ilim sahibi gibisin. Elimizden tutar yol gösterirsin.

Galip Hoca; Tabii yardımcı olmaya çalışırım.

(Yörük Ali Efe, Kılıoğlu Hüseyin Efe, Adnan Beyin çiftliğine giderler. Adnan Beyin çiftlikteki evi, Adnan Bey odasında oturmaktadır. Onları görünce hemen avağa kalkar.)

Adnan Bey; Efelerim hoş geldiniz, Hocam siz de hoş geldiniz.

(der, ellerini sıkar, sarılırlar)

Efeler ve Galip Hoca; Hoş bulduk Adnan bey.

(Misafirler oturduktan sonra)

Adnan Bey; Efelerim çiftliğime şeref verdiniz. Hocamı bilemedim.

Galip Hoca; AdnanBbey, ben köy köy dolaşıp (irşad edenlerden) Kuvay-ı Milliye konusunda halka irşad eden Galip hoca, sizi giyaben tanıyorum. Ayyıldız Çetesiyle birlikte kazandığınız başarılarını duyuyordum. Sizi tebrik ederim. Milli mücadele sizin gibi varlıklı vatan severlere ihtiyacımız var. Efeler size geleceklerini söylediklerinde izniniz olursa sizinle Adnan beye giderek tanışmak isterim, dedim.

Adnan Bey; Galip Hocam ben de sizi giyaben tanıyorum. İttihat Terakkiden misiniz?

Yörük Ali Efe; Galip Hocam, Çakırbeyli Çiftliğinin sahibidir. Yunanlıların Aydın'ı işgal ettiği günden beri mücadele eder. Ayyıldız Çetesini kurdu. Kızanlarını çiftliğinde barındırıyor, iaşelerini veriyor. Tellidede İncirliova 'da yaptığı baskınlarla kan kusturmuş, milli mücadelenin ilk gününden beri en önde yer alan bir kahramandır. Cephe kurulduktan sonra Yenipazar Askerlik şubesine yedek teğmen olarak atandı.

Adnan Bey; 57 tümen vasıtasıyla iletişim kurup gidişatı takip ediyorum. Şefik Bey çalışmaları Çin'de yürütüyor.

Kılıoğlu Hüseyin Efe; Erbeyli baskınında verdiğiniz şehitlere Allah 'tan rahmet diliyorum, çok çok üzüldük.

Galip Hoca; Çetenizin kızanlarının mevcudiyeti ne,nerelerden geliyorlar.

Adnan Bey; çetemiz 80 ile 100 arasında değişiyor. Kızanlarımız yakın köylerden.

Yörük Ali Efe; Erbeyli de baskında kaybettiğiniz arkadaşlarınıza Allah'tan rahmet diliyorum. Mekanları cennet olsun. Kurân-ı Kerim "Allah yolunda öldürülenler için ölü demeyin. Onlar ölü değildirler. Fakat siz bilemezsiniz"

Adnan Bey; Aynen öyle efem Rabbim bizle de şahadet şerbetli içmeyi nasip etsin.

(O esnada ikram olarak şerbetler gelir)

Emire Ayşe; (Eli ayağı titremektedir) Yunan Aydın'a girdiğinde İmam köyde idim. Yunan Aydın'a gelmezden önce boynumdaki altınımı çıkarıp bir martini aldım. Yunan Aydın'ı

aldıktan sonra geçtiği yerleri yaka yaka katliam, tecavüz ve soygun

ede ede Nazilli'ye geçti.

Muharrir; Peki Sonra ne yaptın?

Emire Ayşe; Dayanamadım. Köyün yaşlıları “Silahı olan alsın çıksın, Kuvay-ı Milliye'ye katılsın” dediler. Ben de mantinimi alıp Yörük Ali Efenin Çetesine katıldım.

Muharrir; Ayşe Efe nerelisin?

Emire Ayşe; Muhacirim, İmam köye Tepedelen'den gelmişiz. Bizim -İmam köy Aydın'ın bir saat doğusunda. Babam var benim. Emanetim yok.

Muharrir; Köyde nasıl geçiniyordun?

Ayşe Çavuş; Harpten evvel çifte çubuğa giderdim. Geçimimi sağlardım. Toprak damlı bir evimiz vardı. Bir de hayvan damımız. İneklerimize bakardım. Babamla çocuğumu doyururdum. Keçilerim, tavuklarım, öküzlerim, ineğim, devem bile vardı.

Muharrir; Kaç çocuğun var.

Ayşe Çavuş; 7yaşında bir çocuğum var. Kocam askerde Çanakkale'de ölünce genç yaşta dul kaldım.

Muharrir; Çeteye nasıl katıldın?

Ayşe Efe; Kardeşim Aydın'da iken Aydın'ın içinde Yörük Ali Efenin çetesinde zennelerde var demirler. Ben de çeteye yazıldım.

Muharrir; Korkmadın mı hiç savaşırken?

Ayşe Çavuş; Aklıma hiç korku gelmedi. Sen bunları bana ne diye sorarsın?

Muharrir; Öğrenmek istiyorum. Gazetede yazıp senin kahramanlığını anlatacağım.

Ayşe Çavuş; Biz niçin çıkmışız harbe biliyor musun? Malımız, mülkümüz yandı. Yedi yaşında çocuğumun, namusumun memleketimin korunması için çıktık.

Muharrir; Şerife Ali Kübra'yı tanıyor musunuz?

Ayşe Çavuş; Tanımam mı? Bizim çiftlik köyünden 17 yaşında o da Aydın Muharebesinden sonra Köşk'te askere yazıldı.

Muharrir; askerde rütben neydi?

Ayşe Çavuş; Zeybek takımının kumandanıydım. Aydın savaşından 58 saat harp ettim. Menderese girdim ateşe çakmak çaktım.

Muharrir; Unutamadığın anılar var mı?

Ayşe Çavuş; Olmaz olur mu? Savaşıyoruz Arnavut Tahir, çocuklarını ve eşini özlemiş onları düşünerek ağlıyordu. Tahir abi niye ağlıyorsun? Kötü bir durum mu var?

“Çocuklarımı düşünüyorum” deyince senin çocukların başında kim var dedim. Anneleri var deyince benimkilerin babası şehit oldu. Evde yaşlı, gazi dedesiyle kaldı. Anneleri de ölürse Allah 'a emanet olsun. Seninkilerin başında hiç olmazsa anneleri var. O sağ kalacak deyince Yörük Ali Efem “Ağlama Arnavut Tahir, Ayşe kadındır o bile ağlamıyor” dedi.

Muharrir; Cepheden ne zaman, neden ayrıldın?

Ayşe Çavuş; Yörük Ali'ye babamı, çocuğumu, babamı özledim, hastayım efem deyince, Efem, “Zekai Bey, Ayşe bacıma süresiz izin yaz. İyileşince o bizi bulur. Dr. Nakarato'ya da mektup yaz. Dalamaya gelip bacımızı tedavi etsin, Ese Efe de bacımızı Dalama'ya ulaştırırsın” dedi. Tüfeğimi öperek Yörük Ali Efe'ye teslim ettim.

Muharrir; Son olarak ne söyleyeceksin?

Ayşe Çavuş; O günlerin bende unutulmaz iki hatırası vardır. Biri milletimin ve Atatürk'ün göğsüme taktığı kırmızı şeritli İstiklâl madalyası, öteki de heyecanla yaşadığım vatan hizmetidir.

Muharrir; Ayşe Çavuş vatanın kurtuluşunda tarihe geçen hizmetlerini daima yad edeceğiz. Allah sizlerden razı olsun.

(Balta köylüyle de röportaj Çete Ayşe ile birlikte)

Muharrir; Ayşe Bacım Kepez'de dağın yamacındaki Yunan timini nasıl bastın?

Çete Ayşe; Dört kızanımla bir gece baskını yaptık Göz gözü görmüyordu. Hepsini de öldürdük.

(Arşin Teyze ile röportaj)

Gazeteci; Arşin Teyze Balta köy kadınları Aydın'ın kurtuluş savaşına nasıl katıldınız?

Arsin Teyze; Beylerimiz savaşa gidince onlara destek olmak için katıldık. Kimimiz su taşıdı ekmek - katık taşıdık askerlerimize.

Gazeteci; Belin bükülmüş, yürümeye mecalin yok o sıcakta nasıl çalıştın?

Arsin Teyze; Oğlum, biz işe Aydın'ın sığınağına alıştık. Bu belim de genç yaşta kefir taşıırken büküldü gitti.

Gazeteci; Omuzunda taşıdığıın testiye kurşun gelmiş o nasıl oldu?

Arşin Teyze; Yörük Ali Efeme su götürüyordum. Bir çakmak çaktı. Ardından bir ses kurşun testimi tuzla buz etti. Hüngür hüngür ağladım. On an Yörük Ali Efem yanımdaymış. Sürünerek bana doğru geldi.

Yörük Ali Efe; Arşin Teyze sipere gel ağlama. Gavuru memleketten bir kovalım. Ben sana çok telli bardak alırım.

Arşin Teyze; Ben testime ağlamıyorum evladım. Bu cevcev sıcakta kavru lan Yörük Ali Efeme suyu yetiştiremedim, ona ağlıyorum.

Yörük Ali Efe; Arşin Teyze ben senin suyunu çok içlim. Çok sağ ol üzülme.

Arşin Teyze; Haydin Yavrularım, bacılarınızın namusu için vurun. Bugün Ay din'a gireceğiz. Al bu katıkları sana getirdim. O sırada bir kadında testisiyle ulaşıverdi. Yörük Ali Efeye su verdi. Ben deyindi aslanları deyindi, aslanlarım biz sizleri bugünler için doğurduk. Vatan topraklarınızı korumak için yetiştirdik.

Gazeteci; Arşin Teyze sizler Balta köy kadınları Kurtuluş savaşımızın efsane kahramanları nız. Tarih böyle yazacak inşallah!

SAHNE 14 - (İzmir'in Kurtuluşu - Kurtuluş sonrası Yörük Ali ile yapılan röportaj)

Gazeteci; Efem, sizi tanıyabilir miyim?

Yörük Ali Efe; Yenipazar'da ikamet ediyorum. Sultanhisar/Kavaklı köyünde doğdum. Anam köyün kırpma zamanında doğduğumu anlatır hep. Sağ kulağıma ezan, sol kulağıma gamet okuyan köyün imamı "Ali! Ali! Ali!" diye üç kere seslenince adım Ali olmuş.

Gazeteci; Çocukluğunuz nasıl geçti, okula gittiniz mi?

Yörük Ali Efe; Babamı, ben beş yaşındayken köylümüz Deli Mehmet öldürünce anam çok geçmeden köyümüzden kasap Osmancıkla evlenmiş. Küçükken asker kaçtı, ödüm sende, çelik çomak, birdirbir oynar, uçurtma uçurur, çoğu zamanda köy merasında koyunlarımızı güderdim Üvey babam okutmadı. Bana çok eza edince halamlara gittim.

Gazeteci; Ne zaman, kiminle evlendin?

Yörük Ali Efe; 16 yaşındaydım, köyümüzde atmaca aşiretinden Nur-

can ile evlendim Bir yıla varmadan Abdi doğdu.

Gazeteci; Gençliğinde nelerle uğraştın?

Yörük Ali Efe; Yazları yaylaya çıkar, kışın da Kavaklı'ya dönerdik. Ben gençlik yıllarımda çobanlık yaptım Çoban uyudu mu kurt emin olur oğlum” derdi anam o nedenle uyku dünek yoktu. Küçükken sapanla kuş avladım Büyüyünce babamdan miras kalan, tüfeği aldım omuzuma avcı oldum

Gazeteci Siz askere gitmeden hapse girmişsiniz. Neden?

Yörük Ali Efe; Üstüme atılan önceden plânlanmış bir hırsızlık olayını benim üstüme attılar. Nazilli ve Aydın damlarında yattım

Gazeteci; Hapisten sonra neyle uğraştın?

Yörük Ali Efe; Hapisten çıktığımın haftasıydı. Evde ailecek oturuyorduk. Zabita çavuşu bir askerle çıka geldi. Telaşlandık. Gene ne oldu diye. Zabita Çavuşu; telâşa gerek yok. Ali'nin celp emrini getirdim Fatma Ana Oğlum hapisten daha yeni çıktı sonra alın. (Dediyse de zabita çavuşu celp emrini Ali'ye imzalattı)

Gazeteci; Acemi askerken askerlikten kaçmışsın diyorlar.

Yörük Ali Efe; Benim haksızlıklara tahammülüm yoktur. Askerden kaçtım dağlara çıktım Efelere kızan oldum Uzatmayalım gördüğün gibi Yörük Ali Efe olduk.

Gazeteci; Efelik nasıl bir şey?

Yörük Ali Efe; Efeler görülen yanlışlar üzerine kanuna devlete isyan eden kimselerdir.

Vatandaşlık ve ulusal duyguları yüksektir. Ama hükümete bağımlılıkları zayıftır. Efeler kendi mıntıklarında devlete rağmen devlet olmuşlardır. İslamoğlu Mustafa Bey biz dağa neye çıktık Memleketi 3 5 derebeyi ele almış ,ırz ,namus, mal, mülk tehiikeye düşmüş, halkı padişah adına haraca kesiyorlar, Vergiyi onlar toplar, ne yaptıklarını kimse bilmez, Muhabere olur onlar esnaftır diye ve hakir görülmelerinin gitmez, ötekiler ulema diye gitmez, Gidenler hep zavallı ahalıdır. Onlar baklava börek yer halk kuru ekmek. Atçalı Kel Mehmet Efe benim garazım fakir fukarayı zulm etmek değil, fakir fukarayı ezenlere karşı Yoksa devlete karşı gelmek ne haddimize Toprek rejiminin meydana getirdiği içtimai adaletsizlik, köylüde zeybeklik ve eşkıyalık temayüllerini bir mezhep ve akide halinde kökleştirmiştir Köylüler

efeleri seve,r Mahkemelerin adaletsizliği hor ve hakir görülmelerin açtığı izzeti nefis yarası onlarda zeybeklik istek ve temayüllerini kuvvetlendirmiştir

Gazeteci Sizin alayımızın ihtiyaçları nasıl karşılanıyor?

Yörük Ali Efe; Harcamalar resmi evrak sayılabilecek senet zabıtla yapıyoruz. Askerlerin maaşı var ama bizim topladığımız yardımlarla iaşe ibate giderlerini karşıyoruz.Kuvay-ı Milliye döneminde efelerin iaşleriMüdafay-ı Hukuk Cemiyeti tarafından karşılandı.Savaş süresince bölgeler arsında çok sıkıntılar yaşadık.

Gazeteci; Denizli olaylarında Demirci Mehmet Efenin çok gaddar davrandığı söyleniyor ne dersiniz?

Yörük Ali Efe; Demirci acımasız ve gaddar davranışını miralay Şefik Beye ve subaylara anlatmaya çalıştım, başaramadım. Nazilli’de Demirci ve adamları devletin kasasını soydular. Etrafı kırıp yıktılar. Denizli olayları da aynı gayeyle yapılmıştır. Miralay Şefik Beyde bu olaylarda ona akıl hocalığı etmiştir. Diye BMM. Başkanlığına telgraf çektim.

Gazeteci; TBMM Başkanı Mustafa Kemal’den telgraf aldın mı?

Yörük Ali Efe; Geldi. Ali ve Hüseyin Efeler diye gelen telgrafa selâmlarını söylüyor. Düşüncelerimizden fevkalâde memnun kaldığı için teşekkür ediyor. Muğla’ya yeni bir komutan göndereceğini Yunanlılar’a karşı kurulan ittifakın bozulmamasını ve gelen komutana itaat edilesini istiyordu.

Gazeteci; Kazanılan zaferlerin sizin sayenizde kazanıldığı söyleniyor ne dersiniz?

Yörük Ali Efe; Bu yanlıştır. Bir, iki, üç, beş kişinin eseri değil, başarılar milletindir.

Gönlünde vatan muhabbeti taşıyan her Türk o günlerde bizim gibi düşünmüş, duymuş, bizimle beraber olmuştur. Millet mukavemette. Âslan payı tüm Kuvay-ı Milleyecilerindir. Gazeteci Sizin için türküler yakıldı, şiirler yazıldı sana birini okuyayım istersen.

Yörük Ali Efe; Oku da bir dinleyelim.

Gazeteci;

Aydın dağını oydular
İçine martin koydular,
Yörük Ali'nin adını
Efelerin efesi koydular.

Yörük Ali Efe; Ağzına lâyük, uygulandım.

Gazeteci; Unutmadığın olayları anlatır mısınız?

Yörük Ali Efe; Bir gün kızanlarında sal ile karşıya geçerken Jandarma Komutanı Fethi beyin pususuna düştük. Kazınlarımın çoğu öldü. Ben salın ipini keserek Menderes akıntısına kapılarak kurtuldum. Bu olaydan sonra Fethi Bey beni çağırır, onun telkiniyle efelikten vaz geçtim. Bir müddet eşkiya takiplerinde hükümete yardım ettim.

Gazeteci Peki sonra ne oldu da yeniden dağlara çıktın? Demirci Mehmet Efeye Kuvay-ı Milliyeye katıl diye mektup yazdınız mı?

Yörük Ali Efe; Zekâi Bey'e yazdırdım Efelik, zeybeklik yapacak zaman geçti. Efeliği düşmanı karşı gösterelim dedim Yüzbaşı Nuri Bey'e dağlardan haber salmış. 11 Temmuz'da Kuvay-ı Milliye'ye katıldı.

Gazeteci; Demirci Mehmet kızanlarıyla sizin kızanlar arasında müsadere oldu mu?

Yörük Ali Efe; Zayıtlar verildi. Demirci Mehmet Efe düzenli ordunun kuruluş sürecinde ruhen bozdu.

Şüphe, endişe, korku içindeydi. Ankara'ya güveni yoktu. Bizim kızanların, kızanlarına taarruz edeceği endişesiyle müsademe oldu. Bu kötü alayı bir jandarma bölüğü ve piyadeler olayı bastırır.

Gazeteci; İslâmoğlu Mustafa Bey, "Biz dağ niye çıktık? Memleketi beş on derebeyi ele almış. Irz namus tehlikeye düşmüş, halkı padişah adına haraç kesiyorlar. Vergiyi onlar toplar ne yaptıklarını kimse bilmez. Muharebe olur onlar eşraftır diye askere gitmez. Giden, ölen hep zavallı ahalıdır. Onlar baklava yer, biz kuru ekmek" diyor. Siz ne dersiniz?

Yörük Ali Efe; Oğuz Kavmi ne mensup serden geçti efeler. Uçlara yerleştirilmiş ticaret yollarının muhafızı olmuş. Yoksulu yetimi, mazlumu korumuş, evlenemeyenleri evlendirmiş, halka zulüm edenleri cezalandırmış. Kötü yöneticilerin kellelerini almıştır.

Kendi muntıkların da devlete rağmen devlet gibi davranmıştır. Bunun için yerel halk tarafından desteklenmiştir. Efeler Kuvay-ı Milliye'nin kurucusu, bağımsızlık yanlısı kurtuluş savaşçılarıdır.

Gazeteci; Biraz da zeybek oyunlarından bahseder misiniz?

Yörük Ali Efe; Efe oyunları efelik, kızan alma, evlenme, düğün, muhabbet gibi törenlerde icra edilir. Efe tek başına, kızanlar birlikte oynar. Efeler oynarken çalgıcılara para basılır. Zeybek naraları atılır, tüfek atılır.

Gazeteci; Zeybek çetesi kimlerden oluşur?

Efe, baş kızan, zeybekler kızanlardan nöbetçi ve aşçıdan oluşur.

Gazeteci; Efem, Muğla baskını hakkında bilgi verir misiniz?

Yörük Ali Efe; Demircinin ferdi ve Fevri hareketleri beni üzüyordu. Çizme ayağı sıkarsa can yakar. Hacı Şemsi beyi sormadan görevden aldı. Aydın 'ı taarruz zamanı değildir. Ben bu görevden istifa ediyorum, yukarıya yazın dedi. Muğla'da Heyet-i Milliye'nin işlerine karıştı. Durumu düzeltmek için 200 kızanımla Muğla'ya gittim. Arkamdan Demirci Muğla'ya kızanlarıyla bastı. Muğla'nın ileri gelenleri araya girdi. Çarpışma olmadan anlaştık.

Gazeteci; Efelik ile ilgili başka neler söylersin?

Yörük Ali Efe; Bak yiğidim efelik Mertliktir.

Kaldırdı mı, kollarını bereket getirir.

Çırttı mı, ellerini yeri göğü inletir. Efelik ve zeybektik belli ahlâki değerlere sahiptir. Fakir olandan almamak ve on yardım etmek ırza namusa dokunmamak askere kurşun sıkmamaktır, merkezi otoriteye saygılı olmaktır. Bir efe öldüğünde zeybekler için Efenin oğlu efeliğe ilk adaydır. Efe seçilmesi gerekiyorsa köy meydanında seçim yapılır. Efe seçiminden sonra kızanlar ve zeybekler efelerinin elini öperler.

Gazeteci; Efem sizin cambaz gibi at bindiğiniz, tam teçhizatlı dolaştığınız zenginleri soyup fakir fukaraya çok yardım ettiğiniziz söyleniyor.

Yörük Ali Efe; Doğrudur. Çocukluğum at üstünde geçti Kovboylar gibi at binerim Atımla çok iyi anlaşıyorum. Kızanlarımın ,fakirlerin ihtiyaçlarını zenginlerden aldığımız yardımlarla sağlarız

Gazeteci; Bir şairden dinledim,
Zeybekler diyarı şu Aydın ili
Selâmlayıp geçtim Atça'lı keli
Efeler içinde baş Yörük Ali
Unutturma sen sen ol dedi bana, bizi unutmazsınız.

Yörük Ali Efe; Çok güzel söylemiş gururlandım.

Gazeteci; Sizin kızanlar Adnan Beyden sizin adınıza at isteyip almış.
Nasıl anladınız?

Yörük Ali Efe; Yenipazar'dan Kavakkel Donduran'lı arkadaşıyla Adnan Bey'e gitmişler.

Yörük Ali efem, sizden iki at istemişler. Adnan Bey "Efe yazılı kağıt vermedi mi? Atları ne yapacaklarmış?" diye sormuş. Bizimkiler bil-meyiz Adnan Bey demiş. Adnan Bey kahyayı çağırması iki at veril-mesini emretmiş. Birkaç gün sonra karargaha geldi. Bana olayı anlattı. Hayretler içinde kaldım. Hemen Kavakkaleli ve arkadaşını çağır-ttım. Adnan onları bağışlamamı istedi. Onun hatırına bağışladım. Yıllar sonra Adnan Bey başbakan olunca Yenipazar'da ziyaretime geldi. Ka-vakkal hoş geldiniz, başvekilim deyip elini öperken Kavakkale takıldı. Çakırbepli'ye git benim atlardan biri senin olsun. Kavakkel dedi.

Gazeteci; Efem Soyguna uğradığınız oldu mu?

Yörük Ali Efe; Anlatacağım ama yazmak yok Yenipazar'a yerleştikten sonra çırçır fabrikasının idari bölümünde odacıyla oturuyorduk Fab-rikanın cümle kapısından 30 yaşlarında eli çantalı gözlüklü bir adam çıktı geldi. Selamünaleyküm efem der demez silahı çekti. "Efem bu bir soygundur!" dedi. Odacı Ahmet tabancaya davranır gibi olun-ca kaşlarımı kaldırıp kasayı açtım. Paraları adama verdim. Çantaya koyup çıkarken Ahmet bir daha tabancaya el attı. Etme dedim. Adam salına salına çıkıp gitti. Ahmet, Efem neden

silah atmama izin vermedin? Deyince odamız küçük belki o an silah ilk çeken sen olup onu öldürebilirdin efem deyince Ahmet vururdu. İyi de çekip giderken öldürseydim efem deyince Ahmet, sen o an yalnız soyguncuyu öldürmez bizim efeliğimize helâk getirirdin. Ne derlerdi. Yörük Ali Efeyi bile soymuşlar. İtibarımız on para olurdu. Bırak paralar gitsin, itibarımız kalsın dedi.

Gazeteci; Efem Muğla'da kaldığınız süreçte çınar altında mahkeme kurduğunuz söyleniyor.

Yörük Ali Efe; Çınar altı mahkemeleri diye şöhret bulan yerde şehrin bütün davalarına baktım. Bu davaların temyizi yoktu. Ağır ceza reisi de bana yardımcı ederdi. Çınar altı mahkemesinde pek çok kişinin yıllara süren sorunları çözüme bağladık Muğla'da alacaklı verecekli kalmadı.

Gazeteci; Yiğitliğin onda dokuzu kaçmaktır derler, ne dersin?

Yörük Ali Efe; Efelikte kaçmak olmaz. Ama baskın yeğince baskından kaçarsan zayıttan kurtulursun. Efeler baskın yememek için karda yürürken bile iz bırakmamalı. Nerede giderlerse gitseler kimseye söylememeli. Bir gün bizim Mergimeli, Kılıoğlu Hüseyin Efe bir iki kızan Hacıköselere düğüne gittiler.Hamzabalide zaptiyenin baskınına uğrarlar. Atlarını dört nala dağlara sürüp akşam karanlığında buldukları yerden savuşarak kaçmışlar. Karmaşalar, müfreze ve karşı koymaları mümkün değil, efeler ne zaman kaçıvermeli, ne zaman savaşmayı iyi bilmeli Gazeteci ben sizin işgalden önce kuvayı Millye katıldığınızı duydum.

Yörük Ali Efe; Doğrudur.26 ocak 1919 tarihind Milas Heyeti Milliyesi Reisi Halil İbrahim Efendiye yazdığım Telgrafta Milli Jandarma kdosunun 280 mevcudunun 250 olarak bildirilmiştir Bu miktar çok fazladır.10 neferin Milasta bırakılarak 270 nefrin silahlarıyla birliğe gönderilmesini rica ederim

Gazeteci; Neden Yenipazara yerleştiniz?

Yörük Ali Efe; zeybekler köylerine gitti ben de Kurtuluş Savaşı bittikten sonra Buca'ya yerleşmiştim Ancak atlı tranvay kazasında iki ayağım dizlerden kesilince Kuvayı Milliyeye yıllarında en çok kaldığım havası, suyu, doğası ,insanı, milli ve manevi değerleri yüksek sakin bir kasaba olan Yenipazara yerleştim

(Miralay Şefik Beyin Karargahı - Yörük Ali Efe)

Miralay Şefik bey; Efem düzenli ordu kuruldu. Sizler bulunduğunuz bölgede nizami kuvvetlerin yardımcısı olarak görev yapacak kuvvetlerin başında olacaksınız. Resmi yazışmalar belirli kurallara bağlandığında ise sizlere verilen askerlik şubelerinden emirlere göre hareket edeceksiniz. Efem, Kuvay-ı Milliye'ye olan hizmetler-

inden dolayı teşekkür ederiz. Kurtuluş savaşı bitene kadar Menderes'in kuzeyinde bulunan Yunan karargahlarına baskınlar yaparak mintikanızın güvenliğini sağlamaya devam edeceksiniz.

Askerlik şubeleriyle irtibatınızı koparmayın.

Yörük Ali Efe; Miralayım düzenli ordumuz sizler ile ve ordumuza katılan Kuvay-ı Milliye gönüllüleriyle başarıya ulaşacaktır. Bizler emrinize amadeyiz.

Miralay Şefik Bey; Efem Kuvay-ı Milliye'nin Atızavur isyanları ve Konya isyanlarının bastırılmasındaki hizmetleri kazandıkları Anzevur zaferlerle sizler tarihe geçtiniz. Mustafa Kemal Sivas kongresine katılan delegelerimize sizler Aydın Cephesinde mübarek vatanı işgal etmeye çalışan düşmanla Kuvay-ı Milliye çarpışmakta ve her karış toprağına sadık ve fedakâr evlâtlarını gömmektedir. Hiçbir kuvvet, hiçbir selâmet tarihin emrettiği vazifeden milletimizi men edemeyecektir. Diyerek heyeti milliyetimize teşekkür etti.

Yörük Ali Efe; Albayım, çakallar gibi pevliyerek haberleştik. Damat Ferit'in Gayr-ı Millî kuvvetlerimizi kalpaklarımızı millileştirdik. Vatan sınırlarının kalemle değil, kanla, canla çizildiğini öğrendik. Aydınlılar felâketle başbaşa kalınca çok yaman bir Kuvayı Milliyeci oldular.

Miralay Şefik Bey; Efem yedi düvelle savaşıyoruz. İngilizler, Musul hedeflerine ulaşmak için ayrılıkçı hareketlere destek vermiş, bir yandan Kemalist akımın yayılmasını engellemek için Kürt politikasını ortaya atıp Yunanlıları Anadolu 'ya sürdüler.

Yörük Ali Efe; Albayını ya Çerkez Ethen'e ne dersin? Düzenli ordunun kurtuluş aşamasında hükümet aleyhinde birlikte çalışalım diye bir adamıyla bana 100.000 TL göndermiş, parayı aldım. Söke'deki askeri birliğimize gönderdim. O da iltihak Terakkiciydi albayım.

Miralay Şefik Bey; Efem İngiliz muhipleri, Amerikan mandacıları, Bolşevik sevdalıları, Kürt Teali, Rum Pontus, İtalyan işgali isteyen Hürriyet ve İtilaf Partisi içimizdeki vatan hainleriyle, yedi düvelle savaşıyoruz. Bir de Anadolu'nun cehaleti, geri kalmışlığı, fakirliği yıllarca süren savaşlardan yorgunluğu can, mal, mülk kaybını eklersek Kuvay-ı Milliyeyle başardığımız işlerle artık kendimize geldik.

Yörük Ali Efe; Albayım, Akşehir Kongresinde Abdülgafir Hoca Ku-

vay-ı Milliye için toplanan para iane değildir. İane cebren verilmez. Bu vatan müdafa ve din ve arz için tahsil olunacak bir meblağdır. Bunu vermek her Müslüman için farzdır. Vatanın Kurtuluşu malen olsun bedenen olsun her fert üzerine farzdır. Hatta diyebilirim ki, bu hususta karşı gelenlerin şeran idamı bile caizdir, diyor. Din adamlarımızın bu uğurdaki hizmetlerini de yad etmek gerekir.

Miralay Şefik Bey; Elbette manen madden milli güçlerimize din adamlarımızın da yaptığı hizmetleri unutulmayacaktır. Hele hele Mehmet Akif Beyin camilerde verdiği vaazlar ve yazdığı İstiklâl Marşımızda milletimizi hiç unutmuyacak daima yad edecektir.

(Kurtuluş Savaşı Kazandıktan sonra Yörük Ali Efenin Yenipazar'daki evinde, Yörük Ali Efe - Miralay Şefik bey - Asaf Gökbel Bey- Zekâi Bey, İsmail Hakkı bey - Hacı Şükrü bey oturmuş eski günleri yad ediyorlar)

Yörük Ali Efe; Güzel Rabbimiz bu günleri de gösterdi. Memleketimiz bir daha işgaller yaşamaz inşallah. O günleri 26 Ağustos 1922 de büyük taarruzla devam ederken 28 Ağustos'ta 150 kişilik bir kuvvetle Yenipazar civarında bir noktadan karşıya geçip işgal altındaki köylerin gençlerini ayaklandırıp yanıma aldım Buldan'a doğru yürüyüp karşımıza çıkan düşmanları tepeledik. Oradan Ödemiş Bayındır Tire'ye yürüdük. İzmir'e yaklaştığımızda 150 kişilik müfrezemiz 1500 kişi olmuştu. İsteseydik 8 Eylül'de bayrağımızı biz çekebilirdik.

Asaf Bey; Efem, siz yalnız baskınlarla başarılar kazanmaktasınız, Menderes'in güneyindeki muhacirlerin iâşe ibate ikametlerini sağladınız. Yenipazar Hilali Ahmer beşinci imdadı sıhhiye tabi ki Cevat Bey, Asaf Bey mucahid-i muhterem Yörük Ali Efe cemiyetimize 8.000 TL bağışta bulundu. Ayrıca Çine Hilali Ahmer cemiyetine de 10.000 TL bağışta buldunuz diye sizin için dualar etti. Sakarya Savaşına da katıldınız.

Yörük Ali Efe; Asaf Bey,Şefk Bey halktan aldığımız halka verdik. Asıl teşekkür edilecek olan gönlü zengin eli açık halkımızdır. Hele Yenipazar'lı Mehmet Ağa'nın hizmeti. Zeybeklerin karargahı, kışlası, muhacirlerin barınağı silah deposu talimgahı, erzak ambarı gibi.

Miralay Şefik Bey Efem kuvvayı Milliye sizlerle kuruldu.Halkın nüfuzlu tarafının Kuvayı Milliyeeye katılımını siz sağladınız. Muhalefeti siz susturdunuz.Cephe gerisini baskınlarla taciz ettiniz İtalyan Yunanistan mandası sevdalılarını siz sindidiniz. Muhacırları siz doyurdunuz.Adli vakalar kaçakçılık firarlar sizinle önlendiBunu Mustafa Kemal gönderdiği telgraftaydın Cephesinde mübarek vatani istila etmeye çalışan düşmanla kuvayı Milliya çarpışmakta ve her karış toprağına sadık, fedakar evlatlarının naaşlarını gömmetedir Hiçbir kuvvet selahiyet tarihin emrettiği vazifeden milletimizi men edemeyecektir

Zekâi Bey; Efem siz çok duygusalsınız. Hayal dünyanız geniş. Enver Paşa, Ulu Turan ihtilal Orduları, ihtilalci İslâm örgütlenmesi Adriyatikten Çin Denizi'ne kadar Türk İslâm İmparatorluğu kurmak istiyormuş. Ben de Aydın'ı aldıktan sonra Aydın İslâm Cumhuriyetini kuracağım demişsin, doğru mu?

Yörük Ali Efe; Aydın Köprübaşı savaşında şaka olarak söyledim. Atça'lı Kel Mehmet'e nazire. Bizim Cumhuriyetimiz Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyettir. Zekai Bey o ve arkadaşları olması Cumhuriyet kurulabilir mi?

İsmail Hakkı Bey; Cumhuriyet kurulduktan sonra neden İzmir'e yerleştiniz?

Yörük Ali Efe; Orada Buca'ya yerleşip ticaretle uğraştım. 1925 yılında atlı tramvay kozasından sonra ayaklarım kesilince Yenipazar'a 1928 yılında yerleştim. Alamut köyü altında ve Sultanhisar'da değirmen işlettim. Yürüyemediğim için işlemleri ciple görüyordum. Yenipazar'da Danik adlı Rum'un evini ve çırçır fabrikasını aldım. Yakın arkadaşım Selhatti Beyle işlettik

Hacı Şükrü Bey; Efem bayrak çekilirken istiklâl marşı söylenirken hep ağlar mısın?

Yörük Alı Efe; Adını hatırlayamadım şairim Bayrakları bayrak yapan üstündeki katıdır.

Toprak eğer uğruna ölen yer ise vatandır diyen ben bu uğurda ölenlerle yan yana savaştım. Gazilerimizi, şehitlerimizi düşününce göz yaşlarımı tutamam. Ruhları şad olsun.

Miralay Şefik Bey; Efem devletimiz size Miralay rütbesi verdi. Milis beraatı İstiklal Madalyası verdi Sevenlerin senin için şiirler yazdılar. O şiirlerden Ziya Gökalp 'in şiirlerini okumak isterim.

ŞİİR

Eğilmez başın gibi
Dağlar bulutlu Efem,
Gökler yoldaşın gibi,
Sana ne mutlu efem.

Efeler diyarı Aydın ilinden
Efe anlar ancak efe dilinden
Başına sarılı mor mendilinden
Dağlara bir destan yazayım efem

Yörük Ali

Ey Yörük Ali sen bir kahramansın
Güneşin dudağı alnından öper
Yirmi bir yaşında genç bir aslansın
Baş eğer önünde dağlar taşlar

İzmire girerken Yuna askeri
Gösterdin daimdir Türkl bu diyarda
Çobandın elinden kavalını attın
Tatlı şarabına zehirler kattın

Tunçtan ayakların iki hisarda
Her iki kıta üstünde bir elin olsun
Göstereyim şanın Türk bu diyarda
Boğazda dev kadar heykelin olsun

Yörük Ali Türküsü

Şu Dalamadan geçtin mi?
Soğukta sular içtin mi?
Efelerin içinde
Yörükte Aliyi setin mi?
Hey gidinin efesi
Efelerin efsi
Şu Dalmanın çeşmesi
Ne hoş olur içmesi
Yörükte Aliyi sorarsan
Efelerin seçmesi
Heygidini efsi
Efelerin efesi
Cepkenimin kolları
Parıldıyorb yanları
Yörükte Ali geliyor
Açıl Aydın yolları
Hey Gidinin efesi
Efelerin efesi

Yörük Ali Efe; Albayım, beni duygulandırdınız. Bu millet hatır şî-nastır. İltifat etmişler.

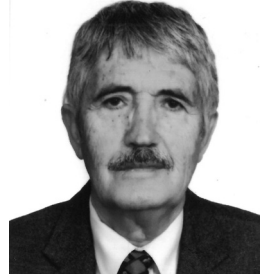
Hacı Şükrü Bey; Efem, siz türkülerimize, folklorumuza girdiniz bir-likte dinlemeye ne dersiniz?

(Yörük Ali Türküsü çalınır hep birlikte söylerken bir zeybek çıkar oynar. Türkü bitince perde kapanır.)

Bir efe türküsü duydum derinden
Sahilde oturup kaldım öylece
Gözümü karartıp kaldım öylece
Efeler diyarı Aydın ilinden
Efe anlar ancak efe dilinden
Başına sarılı mor mendilinden
Dağlara bir destan yazayım efem

Çal davulcu, çal zurnacı deli deli
Yiğit naralarıyla inlesin vatan
Bükülün diz kırın şahlanın
Dostlar sevinsin, çatlasın düşman

Abdullah KIRKIK
12.04.1944

Abdullah KIRKIK, 12.04.1944 tarihinde Aydın'ın Yenipazar kasabasında doğdu. 1955-1956 Öğretim Yılı'nda, Yenipazar Merkez İlkokulu'nu, 1961-1962 Öğretim Yılında Ortaklar İlk Öğretmen Okulu'nu, 1963-1964 Öğretim Yılında Bursa Eğitim Enstitüsü Edebiyat Bölümünü, 31 Aralık 1991 tarihinde Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi.

1964 Yılı Haziran ayında Aydın Kuyucak Ortaokulu'na Edebiyat Gurubu Öğretmeni olarak atandı. Sırayla Isparta Şarkikaraağaç Lisesi, Şarkikaraağaç Salur Köyü Ortaokulu, İzmir 27 Mayıs Ortaokulu, İzmir Çiğli Ana Jet Üssü Türkçe Öğretmenliği ve Kuyucak Lisesi, Kuyucak Milli Eğitim Müdürlüklerinde bulundu. 1998 Yılında emekli oldu.

Evlü, esi ev hanımı, biri avukat, diğeri diş hekimi olan iki kızı var. Mahalli gazete ve dergilerde yazıyor. Menderes Esintileri, (Şiir) Dördüncü Cemre (Anılar, Öyküler, Makaleler) 1998 yılında, Sözü Balı, (Güzel Sözler) Menderes Gemisi (Makaleler, Söyleşiler) adlı eserleri 2007 yılında yayınlandı.

Çom, Çom Balık, (Fantastik Öykü) Kurtuluşa Doğru, (Kuvay-i Milliye Öyküleri) Baba Ocağı, (Mahalli Öykü Söyleşi) Geze Geze Anadolu, (Seyahatname) Sarıkız, (Makale, Söyleşi) Gaçivedik Efem, (Mahalli Fıkralar) Öğretmenimin Günlüğü, (Makaleler, Söyleşiler, fıkralar) Öğretmenler Oratoryosu (Şiirler) adlı eserlerini basıma hazır hale getirdi.

Eğitim öğretimi, okumayı, yazmayı, sosyal, kültürel ve sportif faaliyetleri çok seviyor.